

GINOP-6.2.3-17-2017-00009

**„A SZAKKÉPZÉSI INTÉZMÉNYRENDSZER ÁTFOGÓ FEJLESZTÉSE”
A PÁPAI SZAKKÉPZÉSI CENTRUM TAGINTÉZMÉNYEIBEN**

**Pápai Szakképzési Centrum
Reguly Antal Szakképző Iskolája
és Kollégiuma**

Második esély

Készítette:

Jánossy Bernadett

Zirc, 2019. 09. 18.

Jóváhagyta:

SZÉCHENYI 2020

**MAGYARORSZAG
KORMANYA**

**Európai Unió
Európai Szociális
Alap**

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

**PÁPAI SZAKKÉPZÉSI CENTRUM REGULY ANTAL
SZAKKÉPZŐ ISKOLÁJA ÉS KOLLÉGIUMA**

KÖZÉP-DUNÁNTÚLI REGIONÁLIS MINŐSÉGI DÍJ

8420 Zirc Alkotmány u. 16.

Tel: 88/595-010

www.rszi-zirc.hu

Tel/fax: 88/595-020

iskola@rszi-zirc.hu

GINOP-6.2.3-17-2017-00009

**„A SZAKKÉPZÉSI INTÉZMÉNYRENDSZER ÁTFOGÓ FEJLESZTÉSE”
A PÁPAI SZAKKÉPZÉSI CENTRUM TAGINTÉZMÉNYEIBEN**

Pápai Szakképzési Centrum Reguly Antal Szakképző Iskolája és Kollégiuma

Második esély terv

Készítette:

Jánossy Bernadett

Zirc, 2019. 09. 18.

Jóváhagyta:

Horváth Attila

igazgató

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

1. Bevezető gondolatok

Magyarországon sok fiatal a tankötelezettség lejártával szakképzettség nélkül, a munkaerőpiacon nem vagy csak igen nehezen értékesíthető képzettséggel kerül ki az iskolarendszerből. A kimaradásuk és az alacsony képzettségük hátterében számos tényező áll: hátrányos szociális körülmények, a stabil családi háttérnek vagy magának a családnak a hiánya, motivátlanság, iskolai kudarcok, alapképességek hiányosságai, tanulási nehézségek stb. Ezek a tényezők nemcsak a tanulást gátolják, hanem megnehezítik, lehetetlenné teszik a munkaerő-piacon való elhelyezkedést, az életben való boldogulást, a társadalmi beilleszkedést. Ez a hátrányos, sokszor halmozottan hátrányos helyzet a képzetlenség és az alacsony fokú iskolázottság eredményeképp tovább romlik – kilátástalanná, reménytelenné téve a család helyzetét, mely tragikus élethelyzetet teremt.

A végzettség nélküli iskolaelhagyás azonban nemcsak a hátrányos helyzetű, hanem a roma fiatalokat is veszélyezteti. A fiatalon megélt kudarcok derékba törnek az egyéni életútjukat is, személyes sorsuk pedig negatív példaként hat gyermekeikre.

A folyamat megállítása, megfordítása egyedül, külső segítség nélkül nem megy.

A társadalmi problémák kezelésében jelentős szerepük van a köznevelési intézményeknek és az ott folyó oktató-nevelő munkának is. A társadalmi beilleszkedés, a munkaerő-piacon történő érvényesülés alapja az alkalmazásképes tudás. A gyengébben teljesítő, sokszor hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű tanulók ebből adódóan nemcsak az oktatási intézmény vesztesei, hanem a munkaerő-piacé, a társadalomé is. A tudás megszerzésének, átadásának a helyszíne az iskola. A lemaradással érkező diákok számára a felzárkóztatás, a hátránykompenzáció elengedhetetlenül szükséges, ugyanakkor hatalmas feladat az iskola számára. A tanár, aki noha felelősnek érzi magát tanítványaiért, mégis elveszi tőlük a társadalmi beilleszkedés lehetőségét abban az esetben, ha a felzárkóztatásra irányuló pedagógiai tevékenysége sikertelen.

Ma már közzismert, hogy a foglalkoztathatóság egyik alapját a kompetenciahiány jelenti. Ez azonban nem a szakmai kompetenciák hiányát jelenti elsősorban, hanem az alapkészségeket, a

kulcskompetenciáikét. A tanári hivatás legnagyobb feladata helyesen reagálni a felzárkóztatásra szoruló tanulói igényekre.

Egy gyermek elsődleges szocializációs közege a család. Tanulóink egy része valamilyen hátrányból adódó problémával küzd. Nem mindig kapják meg a megfelelő odafigyelést, gondoskodást. Előfordul, hogy a fiatal a családból magával hozza a társadalommal való szembenállás mentalitását. A család rendezetlen életstílusa, az ingerszegény környezet, a szociális körülmények megkövetelte munka, (amit több esetben a fiatalnak is vállalnia kell) megnehezítik az otthoni tanulás, az iskolába járás lehetőségét. Hiányzik a megfelelő motiváció a továbbtanulásra. Az ismétlődő iskolai kudarcok demotiváló összetevői a későbbi tanulásnak.

A tanulók iskolával való szembenállásának sokféle kiváltó oka lehet. Ha megismerjük ezeket, akkor a megelőző munka terén eredményeket érünk el. Éppen ezért kiemelt pedagógiai feladat a tanulók életkörülményeinek, viselkedés- és tanulási kultúrájának figyelemmel kísérése, a negatív változásokra utaló jegyek felismerése, a gyors és hatékony pedagógiai reagálás.

Iskolánkban együtt oktatjuk-neveljük a beilleszkedési- tanulási- magatartási nehézségekkel, szociális hátrányokkal küzdő, sajátos nevelési igényű, hátrányos, halmozottan hátrányos, motiválatlan diákokat az egészséges fiatalokkal. Egy olyan hálót törekszünk nyújtani számukra, melyben pedagógusok, szülők és külső segítő szakemberek biztosítják az egyéni képességeknek megfelelő tanulási utat, együttnevelést és együttműködést, így megakadályozva a lemorzsolódást.

Iskolánk változatos képzési kínálata, a tanulócsoportok heterogenitása az oktatói testülettől módszertanilag differenciált feladatok ellátását követeli meg. A felzárkóztatás, az esélykülönbségek csökkentése az egyik meghatározó területe oktató-nevelő munkánknak.

A fejlesztés folyamatában, a lemorzsolódás csökkentésében elengedhetetlen, hogy a résztvevők megértsék, elfogadják és azonosuljanak a fejlesztés általános elveivel.

2.1. Az intézmény bemutatása

A Pápai Szakképzési Centrum Reguly Antal Szakképző Iskolája és Kollégiuma a Bakony szívében, Zircen található. 1952-től a Zirci Ciszterci Apátság épületében folyt a tanítás egészen 1995-ig, amikor elkészült az Alkotmány utcában az az épület, amelyben az iskola jelenleg is működik. Komplex oktatási létesítménnyé vált azáltal, hogy 2002-ben felépült mellette először a kollégium, majd 2003-ban a tornaterem épülete is. 1995-ben az iskola új neve Reguly Antal Szakképző Iskola lett. Miután 2015. június 30-án a Pápai Szakképzési Centrum tagintézménye lett, újra változás történt a névhasználatban: Pápai Szakképzési Centrum Reguly Antal Szakképző Iskolája és Kollégiuma.

A Tanműhely az Alkotmány úti épülettől mintegy 2 km-re fekszik Zirc határában. A közlekedés a 2 épülethez között a 82-es főúton történik. A Kollégium 120 férőhelyes épület, ahol iskolánk és a zirci III. Béla Gimnázium, Művészeti Szakgimnázium és Alapfokú Művészeti Iskola tanulói számára biztosítunk szállást. Az intézményegységek között jó az együttműködés.

Iskolánk pedagógiai tevékenységét több elismeréssel jutalmazták. A COMENIUS I. programban végzett tevékenységünkért Közoktatás Minőségért Díjat kaptunk 2002-ben. 2005-ben pedig

Regionális Minőségi Díjat és a Közoktatás Minőségéért elismerő oklevelet. 2016-ban iskolánk elnyerte az Ökoiskola címet.

Az intézményi személyi feltételek

A szervezeti egységeknek külön vezetője van, így a kollégiumnak és a gyakorlati oktatásnak is. Az intézmény vezetőjét rajtuk kívül még 2 igazgatóhelyettes segíti munkájában. A pedagógusok legnagyobb része középkorú, pályakezdő kolléga egy van a tantestületben. A legnagyobb problémát többek között a szakmai tanárok hiánya jelenti. Gondot jelent a természettudományi tantárgyak és a testnevelés órák szakszerű ellátása is. A tanulók és a pedagógusok létszámát tekintve is kis iskola, ebből következően nagy a dolgozók leterheltsége. Az oktató-nevelő munkában nagy segítséget jelent egyrészt a főállású fejlesztő pedagógus, másrészt az, hogy kollégiumunk ad helyet a Veszprém Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Zirci Tagintézményének.

Az intézményi tárgyi feltételek

Az iskola felszereltsége az oktatási feladatoknak megfelel: a tantermek nagy része rendelkezik interaktív táblával, a tanárok jelentős része pedig lappal.

Iskolánk tárgyi felszereltsége folyamatosan bővül:

- a számítógéppark bővítésével,
- digitális tábla beszerzésével,
- a tantermek bútorzatának lecserélésével,
- napkollektorok felszerelésével,
- nyílászáró cserével
- tanműhely korszerűsítésével.

A gyakorlati képzéshez szükséges eszközök szintén rendelkezésre állnak. A színvonalas szakmai képzés biztosítása érdekében többek között CNC géppel bővült a Tanműhely. Folyamatosan zajlanak felújítások, elsődlegesen az állagmegóvás érdekében. 2018-ban történt a kollégium nyílászáróinak a cseréje. A tantermeket folyamatosan felújítjuk a falak festésével, berendezésekkel, pályázati úton

nyert technikai eszközökkel. Az Alkotmány úti épület 23 számozott tanteremből áll, ezek közül kettő számítógépterem. A tetőtérben található a könyvtár 18 000 könyves állományával és folyóirataival. 8 tanterem rendelkezik digitális táblával.

A tantermek audiovizuális eszközeivel a pedagógiai munka tehető változatosabbá, színesebbé. Az internet hálózat kiépítése az iskola és a kollégium területén azért jelentős, mert azoknak a tanulóknak, akik szerény anyagi háttérrel rendelkeznek és ezáltal otthonukban nem biztosított a világháló elérése, digitális kompetenciájuk fejlesztése mellett a tanulásban is segítségükre van.

2.2. Iskolánk tanulói

Iskolánk beiskolázási körzete elsősorban Zirc és környéke. Vannak tanulóink a megye más, olykor távolabbi településeiről is, valamint más megyékből (Fejér megye, Győr-Moson-Sopron megye). Mivel a nagy részük bejáró és a távolsági buszközlekedéshez kötött az idejük, ezért nehéz őket tanítási időn kívüli elfoglaltságra, délutáni tevékenységbe bevonni.

Diákjaink gyenge tanulmányi eredménnyel kerülnek iskolánkba. Többnyire hátrányos helyzetű családban élnek (ugyan a jegyző nem nyilvánította őket hátrányos helyzetűvé), szociokultúrájuk rossz. Alacsony az értelmiségi szülők száma, akik gyakran 12 órának, és folyamatos munkarendben dolgoznak. Diákjaink a tanulásban alul motiváltak, segítséget, támogatást otthonról nem kapnak kevés kivételtől eltekintve. Vannak tanulóink, akik nevelőotthonban élnek, szülői minta nélkül a szocializáció alacsony szintjét mutatva. Ezért kiemelten fontos feladatunk segíteni tanulóinkat a tanulásban, a szocializációban, a sikeres életkezdésben.

A 3+2 éves szakközépiskolai képzésben a tanulók három év alatt szerezhethetnek szakmát, ezt követően ráépüléssel lehetőségük van két év alatt érettségi bizonyítványt szerezni. Szakképzési Hídprogram keretében minden évben tanulnak diákjaink. 2 éves tanulmányaik végeztével a sikeres szakmunkásvizsga teljesítésével részsakképesítést szereznek. Másodszakmára esti oktatáson szállítmányozási ügyintéző, CNC gépkezelő, gépi forgácsoló szakmára lehet jelentkezni.

Iskolánk tanulólétszáma évek óta folyamatosan csökken. Részben ennek következményeként képzési formák, szakmák tanítása szűnt meg iskolánkban. Jelenleg 10 OKJ-s szakma képzése folyik nappali rendszerű képzésben. Mára a tanulói létszám kritikus, 300 fő alatt van.

Az iskola teljes tanuló létszáma 2018 októberében 281 fő volt. Erre a számra vetítve nagyon magas a HHH és SNI tanulóink száma. Ők azok a diákjaink, akik szakértői véleménnyel, jegyzői határozattal rendelkeznek. Ide tartoznak a lakásotthonban lakók, valamint az utógondozottak is. A felmentések alapján a számukra fejlesztő órákat szervezünk. Vannak azonban olyan diákjaink is, akik nem mennek vissza felülvizsgálatra, vagy ha vissza is mennek, a szülő nem küldi el az iskolának a szakértői bizottság véleményét. Így nem is kerülnek bele a fejlesztés rendszerébe. Ennek következménye pedig a rossz tanulmányi eredmény.

2018/2019-es tanév tanulói (2018. október 01-i állapot)						
Hátrányos helyzetű	Halmazottan hátrányos helyzetű	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül	Védelemben vett	Sajátos nevelési igényű	Beilleszkedési, tanulási és magatartási zavarokkal küzdő	Tartós beteg
2 fő	8 fő	12 fő	-	41 fő	26 fő	3 fő

1. sz. ábra Tanulói helyzet

Sajnos nagyon magas a beilleszkedési, tanulási és magatartási zavarokkal küzdő tanulóink száma. Az ő fejlesztésük nemcsak tanulmányi, hanem nevelési téren is fontos. Ők azok, akik életkorukhoz képest alulteljesítenek, valamint szociális, társas, kapcsolati problémáik vannak, a közösségbe történő beilleszkedésük, személyiségfejlődésük nehezített. (2018. szeptember 1. napjával lépett hatályba, hogy a beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel küzdő tanulók számára csak ha az iskolának lehetősége van, akkor szervezhető fejlesztés, valamint szakértői vizsgálat esetén nem

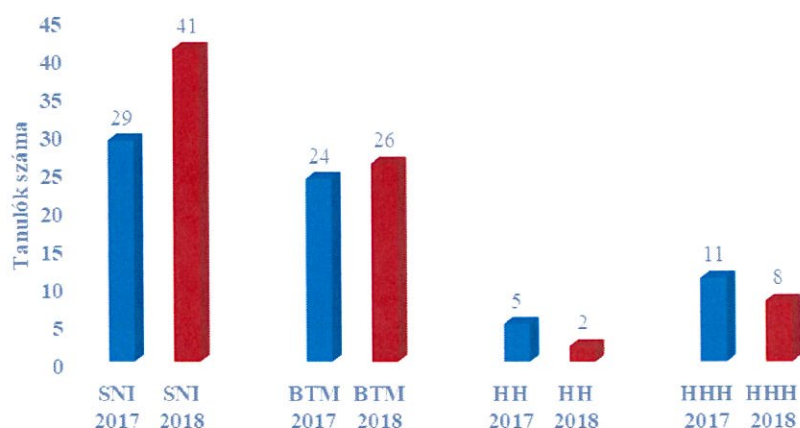

kapnak felmentést helyesírásból, idegen nyelvből). Főleg 9. évfolyamon a magas osztálylétszám miatt kiemelten fontos számunkra a velük való foglalkozás.

A 2. sz. ábrán jól látható két évnek az adataiból, hogy iskolánkban a különleges bánásmódot igénylő tanulók (ebben az esetben kivételt képeznek a kiemeleten tehetséges tanulók) száma folyamatosan magas.

9. évfolyamon tehát a magas osztálylétszám jelenti az egyik legnagyobb problémát, ezt a helyzetet tovább rontja a diákok eltérő képessége, a motiváció hiánya. A 9. osztályok heterogén összetételének egyik szegmense az életkorból eredő különbség a gondolkodásban, mentalitásban és a tanulásban is megmutatkozik.

Tanulók helyzete

2. sz. ábra Iskolánk tanulóinak helyzete a 2017/2018. valamint 2018/2019. tanévben

9. évfolyamon egy tanulócsoporton belül gyakran megtalálható a 18-20 éves és az általános iskolából kikerülő 14 éves tanuló. Ennek okai:

- általános iskolát végzett, középiskolába felvételt nyert tanuló (14 évesen)
- rosszul választott szakmát, ezért újat választ, vagyis megint 9. évfolyamos (15-18 évesen)

- nem tudta teljesíteni a tanév követelményeit, ezért megint 9. évfolyamos (15-16 évesen)
- elvégzi a Szakképzési Hídprogramot és ezt követően tanul szakmát (16-17 évesen)
- második szakmát tanul (17-18 éves SNI-s)

9. évfolyamon problémát jelent a tanórai magatartás is. Az iskola az egyik kedvelt terepe többek között a serdülőkori sajátosságokból következő osztályhierarchia kialakításának. Ez pedig a tanárral folytatott kommunikációban csapódik le, melynek sajátos jelei: a tiszteletlen magatartás, a határok feszegetése és a tanórai szabályok be nem tartása. Ezekben a sajátos helyzetekben a csendesebbek megfigyelnek. Végül ők azok, akik igazán vesztesekként kerülnek ki, mert nem akarnak céltáblává válni a hangadó osztálytársak számára. Tudásukat, képességüket tehát nehéz feltérképezni, és ilyen keretek között fejleszteni.

A pedagógiai munkában tehát nemcsak egy-egy terület fejlesztése, a tananyag közvetítése, hanem a nevelő munka is nagy jelentőséggel bír. Feladatunk a célirányos képességfejlesztés mellett az együttműködés kultúrájának a kialakítása is.

3. A szakképzésben jelentkező problémák

A korai iskolaelhagyás nem egy egyszeri esemény, ami 16-24 éves korban történik meg, hanem egy hosszabb folyamat eredménye. Általános iskolából a középfokra való átlépéskor jellemzően magas a lemorzsolódók aránya.

Bemeneti problémák:

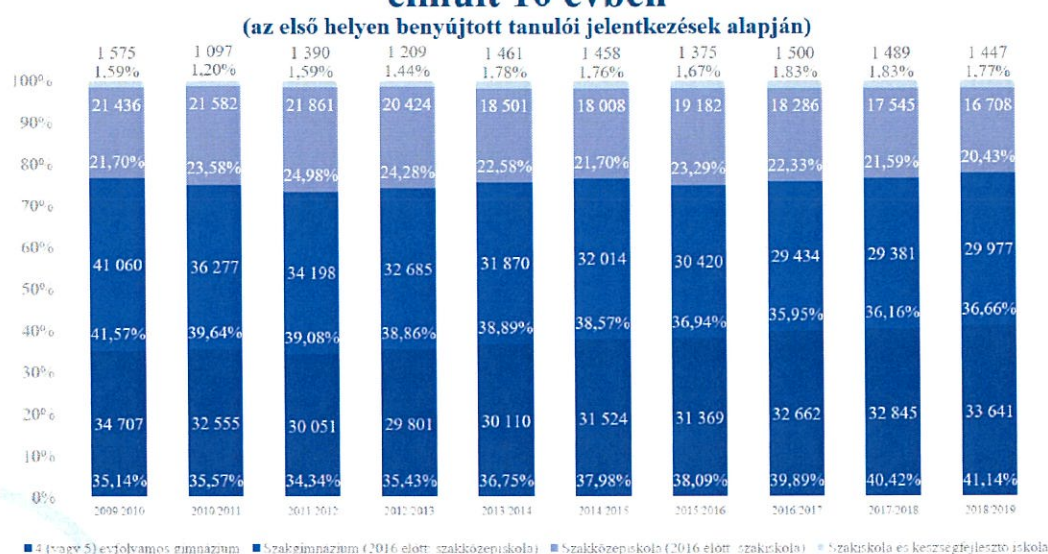
- Évről évre nő a szociálisan hátrányos helyzetűek száma.
- Nő a beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel küzdők száma.
- A szakképző iskolák népszerűtlenek a választás előtt álló 8. osztályos diákok és szüleik körében. Ez azt jelenti, hogy ebbe az iskolatípusba többnyire azok jelentkeznek, akiket máshova nem vettek fel vagy nem vennének fel. Vagyis a középiskolai jelentkezés háttérben

az ő esetükben nem mindig a szakma iránti kíváncsiság, szeretet, hanem a választás kényszere áll.

A 3. számú ábra annak az arányát mutatja meg részletesen, milyen százalékban oszlik meg a középfokú oktatásba történő jelentkezés az egyes iskolatípusok között. A gimnáziumi és szakgimnáziumi képzések a jelentkezéseknek közel a 80%-át teszik ki, a szakközépiskolai (szakképző) az összes felvételizőnek a 20 %-át. Nem éri el a 2%-ot a szakiskolába jelentkezők száma.

A 9. évfolyamra jelentkezők továbbtanulási szándéka az elmúlt 10 évben

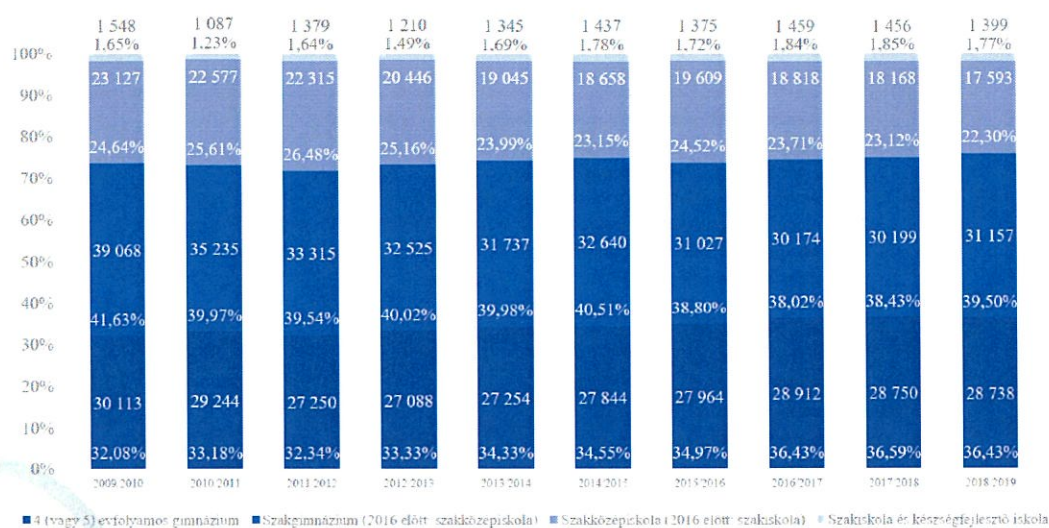
KTATÁSI HIVATAL

3. sz. ábra A 9. évfolyamra jelentkezők továbbtanulási szándéka

https://www.oktatas.hu/kozneveles/kozepfoku_felveteli_eljaras/prezentaciok_tanulmanyok

Az 3. sz. és 4. sz. ábra adatainak összehasonlítása mutatja meg: többen jelentkeznek gimnáziumba és szakgimnáziumba, mint a férőhelyek száma. 2018-ban a felvételizők 20%-a helyett 22% került a szakképzésbe, ami azt jelenti, hogy a 8. osztályosok egy része kényszerválasztás következtében folytat tanulmányokat ebben az iskolatípusban.

A 9. évfolyamra felvételt nyertek aránya az elmúlt 10 évben

OKTATÁSI HIVATAL

4. sz. ábra 9. évfolyamra felvételt nyertek aránya

https://www.oktatas.hu/koznevelas/kozepfoku_felveteli_eljaras/prezentaciok_tanulmanyok

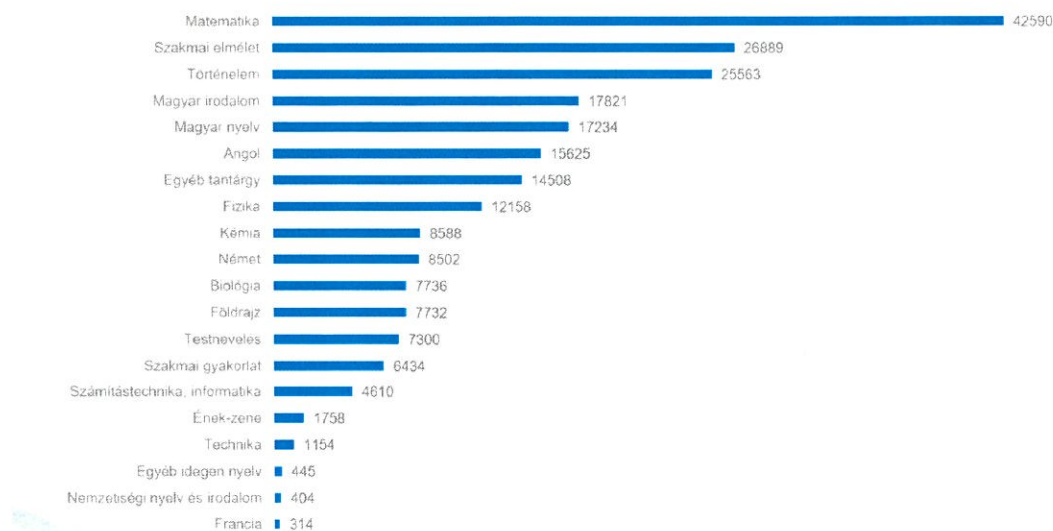
Folyamati problémák

- A szakképzésbe bekerülő diákok jelentős része gyenge tanulmányi eredménnyel végzi el az iskolát.
- Pedagógus és tanuló kölcsönösen elégedetlen a teljesítménnyel, az elért eredménnyel.
- A képzés során magas a lemorzsolódás.
- A tanulók hiányos készségekkel rendelkeznek a tananyag elsajátításához.

Kimeneti problémák

- Sokan nem a szakmájukban helyezkednek el.
- Az iskolai képzés nem áll összhangban a munkaerő-piaci elvárásokkal többek között a törvényi háttér, a kimeneti követelmények miatt.

Az egy vagy több tantárgyból elégtelen (1) osztályzatot kapott tanulók száma tantárgyanként

5. sz. ábra Az egy vagy több tantárgyból elégtelen osztályzatot kapott tanulók száma

https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/pok/Budapest/TPN2017_prezentaciok/LengyelJ_20170427.pdf

Az országos bukási statisztika (5. sz. ábra) azt mutatja meg, melyek azok a tantárgyak, amelyekből a legtöbb tanuló megbukott: matematika, szakmai elmélet, történelem, irodalom, magyar nyelv. Az első három közismereti tantárgy egy-egy kompetenciaterülethez (matematikai, anyanyelvi kommunikáció, személyközi és állampolgári) tartozik.

A társadalmi tényezők, az egyéni életutak tragédiái mellett az iskola is felelős a lemorzsolódásért. Az iskolai klíma, az oktatás minősége, a tanárok elkötelezettsége nagy jelentőséggel bír. Az iskola nagysága, felszereltsége csak más tényezőkkel együtt tehető felelőssé a tanuló iskolához fűződő kapcsolatában, tanulmányai eredményességében. A lemorzsolódási rátában az iskolatípuson túl a tanulók szociális helyzete is befolyásoló tényező: a hátrányos helyzetű diákokat tanító iskolákban

magasabb, mint azokban, ahol nincs, vagy csak alig van hátrányos, halmozottan hátrányos, esetleg roma tanuló.

A szakképzés a középiskolai képzésen belül külön világ, sajátos tanulói összetétellel, számos speciális pedagógiai feladattal terhelve. Főként a szakiskolákba járó tanulók esetében gyakori az életkorukhoz képest fejletlen, vagy nem egyenletesen fejlett személyiség, jellemzőjük az önbizalomhiány, az alacsony önértékelés és teljesítménymotiváció – a személyes kompetencia alacsony szintje. A kognitív kompetencia (pl. tanulási képesség, gondolkodás) terén sem sokkal jobb a helyzet, a tanuláshoz való viszony negatív, a kudarckerülő attitűd és a túlélővágyás a jellemző. A szakma tanulásához, a későbbi helytálláshoz azonban elengedhetetlen a szociális (és állampolgári) kompetencia magas szintje bármely munkakörben. A gond valójában az, hogy minden más tudáshoz hasonlóan a szociális készségek is tanulási folyamatban, sok gyakorlással fejlődnek. A szakképző iskolákba járó tanulók pedig éppen azok, akik nem tapasztalták meg az általános iskolában az együttes élményt, a felfedezés és a társas hatékonyság érzését, hisz nem ők vettek részt a szakkörökben, nem ők indultak a versenyeken, nem őket kérdezték meg, ha valamit meg kellett vitatni. Számukra tehát kiemelt jelentőségű a szociális kompetenciák fejlesztését szolgáló környezeti nevelés: ha hátrányok nélkül indulhatnak, megtapasztalhatják a spontán tudáselsajátítás (vagy a heurisztikus tanulás) élményét, a tudásgazdag környezetben átélhetik, hogy képesek a társadalom számára hasznos és értékes, mások által is elismert dolgok létrehozására, így kimozdíthatók a passzív, sokszor szinte ellenségesnek tűnő diákszerepükből, s felkészíthetők az aktív állampolgárságra.

4.1. A második esély

A második esély azt jelenti, hogy lehetőség van az újrakezdésre, a másként való próbálkozásra – hogy a kudarcok ne legyenek véglegesnek tekintve. E fogalom magában hordozza az első rendszer ítéletét, ami a fiatal életére hosszabb távon, akár egy egész életre kiható ítélet. A második esély egyfajta jog és kötelesség: minden embernek joga van egy második esélyre, a társadalomnak pedig kötelessége ezeket biztosítani, hiszen akiknek erre a legnagyobb szükségük van, azoknak nincsenek meg ehhez

az eszközeik, lehetőségeik. Ugyanakkor harmadik félként az egyénnek, a fiatalnak is nagy a felelőssége: az ő nézőpontjából ugyanis szükség van nemcsak a lehetőség felismerésére, hanem hogy azzal éljen is.

4.2. A második esély célcsoportja

Olyan fiatalok, akik a megkövesedett pedagógiai szemlélet szerint „problémásak”, és egyes megnyilvánulásaikkal pedagógiai eszközök hiányában a tanárok nem tudnak megbirkózni. (Ők azok, akiktől az iskolák igyekeznek megszabadulni és meg is szabadulnak, hogy aztán az új közegben diák és tanár ugyanazokkal a problémákkal találja szemben magát.)

Jellemző rájuk:

- a fiatalok mögött kudarcokkal és megszakításokkal tarkított iskolai pályafutás áll;
- hiányosak az ismereteik a képzési lehetőségekről, szakmacsoportokról;
- nincs olyan hálózat, amely segítené őket munkahely vagy képzés keresésében;
- kevés önbizalommal rendelkeznek, nem bíznak saját képességeikben.

A fentiek mellett általában komoly személyes és szociális problémákkal is küzdenek, melyet az oktatási rendszer nem képes kezelni, sőt, ahelyett, hogy javítana a rászoruló helyzetén, újratermeli a társadalmi különbséget. A tapasztalatok alapján e fiatalok esetében a következő elemek összekapcsolása hozhat sikert:

- egyénekre figyelő, ún. „egyéniesített” pedagógiai munka;
- a tanulásszervezés kooperatív módszerekkel, biztonságos tanulási környezetben;
- támogatása a tanulási- és életlehetőségek útjában álló akadályok leküzdésére.

Intézményi szinten a második esély célcsoportja:

- lemorzsolódásban veszélyeztetettek
- évismétlésre kötelezettek
- intézményen belüli szakmaváltók

- iskolaváltók azonos képzési formában
- szakképzési hídprogram tanulói.

4.3. A második esély program célja

Az iskolai tanulmányaikat végzettség nélkül elhagyó fiatalok a munkaerő-piacon érvényesülni nem tudnak, számukra megfelelő, újabb esélyt teremtő lehetőséget kell biztosítani. Leginkább az indokolja ezt, hogy a végzettség, a szakismeret hiánya jelenti a legnagyobb hátrányt a többséghez képest, ezért az újabb, második esély is a szakismeret, a végzettség megszerzését célozza meg.

A hagyományos iskolai képzésben kudarcot átélt fiatalok tanulási sikereket érhetnek el. Olyan fiatalokról van szó, akik a tankötelezettség előtt lemorzsolódtak az iskolából, és szakképzettség, munka nélkül tengődnek. A program ezeknek a kallódó fiataloknak az oktatásba való újraintegrálását tűzte ki célul, valamint azt, hogy folytathassák tanulmányaikat, szerezzenek szakmát, s végül találják meg helyüket a munkaerőpiacon és az életben.

Célunk:

- a nem tanköteles korú fiatalnak esélyteremtés az oktatásba való visszatérésre,
- szakmai elméleti és gyakorlati ismeretek átadása,
- a leszakadók iskolai végzettséghez, szakmai képzettséghez juttatása.

A második esély biztosítja:

- a piacképes szakmák tanulását,
- a munkaerő-piac adott szintjeire történő irányítást.

5. Intézményi második esély program

A második esély azt a folyamatot takarja, amelynek során intézményünk még időben monitorozza és segíti a beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézségekkel küzdő, hátrányos helyzetű fiatalokat. Ez a tanulmányok megkezdésétől a lezárásig tartó több éves időszakot foglal magába: a beilleszkedést segítő programoktól a délutáni foglalkozások át a kimenetei vizsgákra felkészítésig, a munkaerő-piaci

elhelyezkedésig tart. A hátrányos helyzetű tanulók iskolai kudarcainak csökkentése során a következő elveket tartjuk szem előtt:

- Legyenek egyértelmű, világos szabályok számukra.
- A hátrányos helyzetű gyermekek képességeivel kapcsolatos elvárásaink legyenek reálisak.
- Pozitívan álljunk hozzá az eredményeikhez, eredménytelenségeiket, hibáikat toleráljuk.
- Segítsünk azoknak a képességeknek, készségeknek felfedezésében, kibontakoztatásában, ahol sikereket érhetnek el.
- A pedagógus személye, viselkedése, életvitele követendő modell legyen számukra.
- Hagyjuk, hogy az interakciós kapcsolatokban a gyermek adhasson, a bennük lévő pozitív energiákat mozgósítsuk.
- Finoman törjük át tiltakozásukat.
- Legyen több dicséret és kevesebb szidalmazás.

A második esély több szakterület integrációjával valósulhat meg.

5.1. A lemorzsolódásban veszélyeztetettek beazonosítása

Már néhány iskolai hét után is látszik, melyik tanulóra kell különösen odafigyelni, ki van elsősorban veszélyben a lemorzsolódás szempontjából. Ennek többféle előjele és tünete lehet. Ilyen például az igazolatlan hiányzás, amit szigorú adminisztratív elvárások miatt szorosan nyomon követ az iskola. Vannak ugyanakkor olyan előjelek, amelyekre nincs egységes iskolai protokoll, habár hasonlóan fontos tünetei, jelzői a tanuló nehézségeinek, várható lemorzsolódásának, például az, ha a tanuló unatkozik az órán.

A lemorzsolódásban veszélyeztetettek szűrésére a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. 4. § 37. törvény az iránymutató. Eszerint az a tanuló, akinek az adott tanévben a tanulmányi átlageredménye közepes teljesítmény alatti vagy a megelőző tanévi átlageredményéhez képest legalább 1,1 mértékű romlást mutat, és esetében komplex, rendszerszintű pedagógiai intézkedések alkalmazása válik szükségessé, lemorzsolódásban veszélyeztetett. Ez azonban nem fedi le teljesen azoknak a körét, akik

a tanulmányi eredményen kívül más szempontok (hiányzás, fegyelmi intézkedések, tanulási hiányosságok) miatt is veszélyeztettek a lemorzsolódásban.

Az elektronikus napló ESL felületén azonban lehetőség van az árnyaltabb szűrésre, még mielőtt a lemorzsolódás (bukás, kiiratkozás) valóban megtörténne. Ezért van kiemelten fontos, koordinációs szerepe az osztályfőnöknek a megelőzési folyamatban. Így az időben megvalósuló beavatkozás eredményes lehet, és a lemorzsolódásra nem kerül sor.

Tanulóink tanulmányi eredményének folyamatos nyomon követése, az egy osztályban tanító tanárok közötti rendszeres kapcsolattartás elengedhetetlenül fontos tehát.

Lemorzsolódásban veszélyeztetett tanulóink beazonosításának módját tartalmazza Pedagógiai Programunk kiegészítése is. Négy terület köré rendelhetők az árulkodó jelek:

- számszerűsíthető adatok (tanulmányi eredmény, hiányzás)
- viselkedés
- alapkompenciákban (matematika, anyanyelvi) mutatkozó hiányosságok
- a tanuló szociális, hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzete, egészségi állapota is.

5.1.1. A beazonosítás metodikája

A 6. sz. ábra foglalja össze azt, hogy a beazonosítás milyen területekre terjed ki és azt, hogy ki a folyamat felelőse 9. évfolyamon és felmenő rendszerben.

A beazonosítás metodikája		Felelős
		Határidő
9. évfolyamosok körében	Kompetenciamérés – matematika	közismereti munkaközösség I. minden tanév 1. hete
	Kompetenciamérés – anyanyelvi kommunikáció	közismereti munkaközösség II.

		minden tanév 1. hete
	9. osztályosok bizonyítványa (tanulmányok, hiányzások)	osztályfőnökök beiratkozás illetve minden tanév 1. hete
Minden évfolyamon	Szociális háttér felmérése (minden évfolyamon)	osztályfőnökök minden tanév első két hete
	Kapcsolattartás a szülővel, gondviselővel	osztályfőnökök folyamatosan
	Szakértői vélemény begyűjtése	osztályfőnökök folyamatosan
	Hátrányos helyzetű tanuló beazonosítása	osztályfőnök, fejlesztő pedagógus, tanárok folyamatosan
	Tanulói hiányzások	osztályfőnökök folyamatosan

6. sz. ábra A megelőzés metodikája

- A számszerűsíthető adatok terén az általános iskolából hozott bizonyítvány adatai mutatnak 9. évfolyamon tükröt. Melyek azok a tantárgyak, amelyekben gyengébb teljesítményt ért el a fiatal, és mely területeken vannak erősségei. (A későbbi fejlesztés szempontjából fontos: az erősségekre alapozva kell a folyamatot elindítani.) Az általános iskolai bizonyítványban a hiányzások is szerepelnek, melyek szintén képet adnak a hozzánk beiratkozott fiatalról. Ezeknek az adatoknak az elemzése fontos információ arról, hogy az intézményünkbe bekerülő tanuló lemorzsolódás tekintetében veszélyeztetett-e.
- A tanuló rendelkezik szakértői véleménnyel iskolánkba történő beiratkozásakor, egyéni fejlesztés mentén történik a felzárkóztatása.

- A 9. évfolyamon az első órákon megíratott bemeneti kompetenciamérés eredményei után azonnal lehetőség van a célirányos fejlesztésre. Ennek részletes programját intézményünk alapkészség fejlesztési terve tartalmazza.
- A tanuló családi, szociális helyzetét szintén minden tanév elején felmérjük.
- Ha a tanév eleji mérésekben még nem mutatkoznak problémák, hanem csak később, akkor az elektronikus napló ESL rendszerén keresztül történik a tanuló nyilvántartása lemorzsolódás tekintetében.

5.2. A megoldások metodikája

5.2.1 Léggör

Olyan iskolai léggör megteremtése, melyben a problémák, krízisek biztonsággal vállalhatók, megfogalmazhatók, átélhetők, s így feldolgozhatók. E léggörre jellemző az elfogadás, a türelem, a bizalom, a törődés, a felelősség, a tisztelet, az igény egymás megismerésére, az együttműködés, a kemény munka; egyszóval a szeretet. Fontos, hogy ebben a léggörben a diák vállalja gondjait, hiszen csak ez lehet a változás első lépése. Életének, életvezetésének megváltoztatását magának kell akarnia, s ehhez nyújthat motiváló terepet a biztonságot adó tanulócsoport, osztály, tágabban maga az iskolai környezet.

Beavatkozás módja

Iskolánk Öko-iskola. Kiemelten fontosnak tartjuk a környezettudatos életmódot, a szelektív hulladékgyűjtés mellett iskolánk és környezetének tisztán tartását. Osztályfőnöki órák keretében hulladékgyűjtést végzünk. Ennek szerepe az iskolai léggör, a tanulási környezet megteremtésében van: a tanulók magukénak érzékelik azt a közeget, melyben tanulnak. A szaktermek barátságosabbá tétele az évszakokhoz kapcsolódó dekorációval, valamint a speciális, oktatást segítő kiegészítőkkel (térkép, táblázatok, képek stb.) történik. Nemcsak a léggör megteremtésében van szerepük, hanem indirekt módon közvetítik a falakon belül folyó oktató-nevelő munkát.

5.2.2 *Bemeneti mérés*

A 9. évfolyamon végzett bemeneti mérés célja azoknak a tanulóknak a szűrése, akik anyanyelvi-kommunikációs valamint matematikai kompetenciák alapján fejlesztésre szorulnak.

Beavatkozás módja

Azoknak a tanulóknak, akik nem teljesítik a meghatározott minimális szintet, fejlesztő kiscsoportos foglalkozásokat szervezünk.

5.2.3 *Tanulók megismerése*

Az osztályfőnöknek kulcsszerepe van a lemorzsolódás csökkentésében, a tanítványok megtartásában. Az iskola vezetésén kívül neki van egyedül rálátása az osztályába járó tanulók tevékenységére: tanulmányokra, hiányzásokra, statisztikai adatokra stb. Felelős a rá bízott diákokért. Mediátor, aki közvetít például a szaktanár és a diák, diák és diák stb. között. Pontosán ismernie kell tanítványait.

Beavatkozás módja

A beiratkozás során a leendő osztályfőnökök is részt vesznek az adminisztrációs teendőkben. Ez alkalom arra, hogy találkozzon család és osztályfőnök. Megteremtődik az alapja a későbbi kommunikációnak, együttműködésnek. Ugyanakkor jelzés is a szülő, a tanuló felé, hogy az iskola számára mennyire fontos a személyes kontaktust, hogy mennyire törődik a tanulókkal.

- Kezdő évfolyamokon az osztályfőnökök a tanulók megismerése érdekében tesztet töltenek ki. Ennek során feltérképezik a tanuló szociális-családi helyzetét, körülményeit, személyiségét, érdeklődését, tanulási szokásait. Ha a tanév során új diák érkezik az osztályba, akkor vele is kitöltetik. Ezeknek a háttéradatoknak az elemzése informatív a veszélyeztetett helyzetről.
- A formális adatgyűjtésen kívül a tanév során számos olyan alkalom adódik, melyen az osztályfőnök, a tanár a kapcsolatát elmélyítheti tanítványával. Ilyen lehetőség a tanulmányi kirándulás, egy-egy iskolai rendezvény közös szervezése, a Gólyaavató stb.

- A tanuló bemeneti helyzetét tükröző adatok mellett a napi iskolai élet során megmutatkozó jelek (pl. viselkedés, kortársi kapcsolatok) megfigyelése és kezelése a jelzőrendszer kiemelkedő eleme.
- A tanórák közti szünet rendkívüli lehetőség a diákokkal való kapcsolat erősítésére: ilyenkor a csendesebbek is bátran mernek szólni, ugyanis a szituáció informális jellegéből adódóan oldja a hierarchikus távolságot tanár és diák között.

5.2.4 *Hiányzás*

A hiányzás nem ok, hanem egy mélyebb probléma fontos tünete a lemorzsolódásban. A legtöbb esetben valamilyen krízishelyzet áll mögötte, legyen az akár a szülők válása, betegsége vagy a szegénység, amikor a közlekedés, ruházkodás is gondot okoz, vagy éppen a tanuló maga is dolgozni kényszerül. A másik jellemző ok az iskolai sikertelenség, a kirekesztés, a közeg, ahol a tanulók nem érzik magukat biztonságban. Sok esetben az adott települési perspektíva, amit maguk körül látnak, annyira lehangoló, hogy egyáltalán nem látják értelmét a tanulásnak. Ennek következtében elveszítik motivációjukat. Mivel maga a tanuló is segítségre, támogatásra szorul a legtöbb esetben, ezért a jogi (p. iskolai fegyelmi büntetés) és pénzügyi szankcionáló eszközök nem segítik megoldani a valódi problémát. A mulasztás mögött húzódó bajok az oktatási és a szociális intézményrendszer együttműködésén alapuló kezelést igényelnek.

A hiányzás (legyen az igazolt vagy igazolatlan) és a lemorzsolódás között tehát szoros összefüggés van. Minél nagyobb számú a hiányzott órák száma, annál nagyobb a valószínűsége a korai iskolaelhagyásnak.

A hiányzás, amit szigorú adminisztratív elvárások miatt szorosan nyomon követ az iskola, számszerűsíthetően megmutatja a lemorzsolódásban veszélyeztetettek egy körét.

Közvetetten lemorzsolódáshoz vezet a tanuló hiányzása, ha az meghaladja a 250 órát, ugyanis ebben az esetben a tanuló nem osztályozható, tanulmányait csak sikeres osztályozó vizsga után folytathatja. A tanuló mivel hiányzik, nehézséget vagy lehetetlen feladatot jelent számára a pótlás, tehát a magas

számú hiányzás magában hordozza a lemorzsolódás veszélyét. Amennyiben 20%-ot meghaladóan hiányzik a gyakorlati óráról a tanuló, abban az esetben évisméltésre kötelezett.

Közvetlenül iskolaelhagyáshoz vezethet a mulasztás: nem tanköteles korú tanuló esetében 30 óra feletti hiányzás következtében megszűnik a tanulói jogviszony.

A hiányzás következményei a tanulót többszörösen is sújtják:

- tanulmányi téren lemarad;
- igazoltalan mulasztás esetén fegyelmi fokozatot kap;
- évisméltásra is kötelezhető;
- a családi pótlékot is megvonhatják a családtól, ami tovább fokozza a társadalmi-szociális leszakadást.

Beavatkozás módja

Célunk tehát a hiányzások csökkentése. Differenciáltan kell kezelni az iskolai hiányzást. A háttérben iskolai, szociális okok is lehetnek, vagy az is akár, ha a szülő tudatosan tartja otthon a gyermekét. A hiányzások megakadályozásának a lépései:

- feltárni a hiányzások hátterét
- osztályfőnökök kapcsolata a szülővel, gondviselővel
- felvenni a kapcsolatot a Család- és Gyermekjóléti Szolgálattal, védőnővel, iskolaorvossal, a tanuló háziorvosával, gyakorlati képzőhellyel.

Közvetve a cél megszüntetni vagy enyhíteni a hiányzás mögött álló okokat, visszavezetni a tanulót az iskola falai közé.

5.2.5 Hátrányos helyzetű tanulók

- Testi fejlődésük sokszor nem kielégítő, mivel a család annyira szegény körülmények között él, hogy nem tudják gyermekük számára biztosítani a megfelelő és a testi fejlődéshez nélkülözhetetlen táplálékbevitelt. Számos esetben orvosi ellátást sem tudnak igénybe venni,

mivel nem tudják fizetni a társadalombiztosítást. Egészségtelen körülmények között laknak, teljesen kilátástalan számukra, hogy jobb körülmények közé kerüljenek.

- Jellemző ezekre a családokra, hogy a szülők nevelési ismereti nagyon hiányosak, gyakran nélkülözniük kell a szülői szeretetet, gondoskodást, odafigyelést.
- Mivel a szülők nem tudnak megadni számukra olyan lehetőségeket, tapasztalatokat (élmények, ismeretek, megfelelő stílusú kommunikáció, információ), melyet társaik megkapnak, így eleve már hátránnyal kezdik az iskolát.
- Kevésbé motiváltak a jó iskolai teljesítmény elérésére, mivel szüleik számára sem fontos az iskolai munkában való jó szereplés. Előfordul, hogy a szülők is rossz tanulók voltak, képzetlenek, iskolai kudarcaikért a tanáraikat hibáztatják. Így az iskolával szemben kialakult negatív viszonyulásukat közvetítik a gyermekük felé is.
- Pályaválasztásuk sem átgondolt. Az iskolai kudarcok következtében a hátrányos helyzetű gyerekek már viszonylag korán szeretnének kikerülni az iskolából, és a szüleik is arra biztatják őket, hogy mielőbb keresőképeseek legyenek. Ezért iskolázatlanul vállalnak munkát, korán családot alapítanak, amely fenntartja a hátrányos helyzetet.
- A hátrányos helyzetű tanulók jövő-orientációja is rövidebb távú, elsősorban a jelen élethelyzetükre koncentrálnak, jövőre vonatkozó terveik kevésbé átgondoltak. A tanulásban később megtérülő hasznokat ezért nem tartják fontosnak, így a tanulás, mint érték sem jelent számukra motivációt.
- Serdülőkorban gyakrabban élnek át szerepbizonytalanságot, és súlyosbíthatja a helyzetet, ha valamely kisebbségi csoport tagjai.
- A sorozatos kudarcélmények, és visszautasítás hatására még alacsonyabbá válhat az önértékelésük, és identitásfejlődésük is veszélybe kerülhet.

Beavatkozás módja

A fejlődés lehetőségét akkor lehet számukra a legjobban biztosítani, ha az egyes tanulókra koncentrálnunk: az ő személyes esetükben milyen segítséget tudunk nyújtani. Lényeges számukra iskolai környezetben biztosítani azokat az élményeket, tapasztalatokat, melyeket a családi környezetükben nem kapnak meg. A gyenge iskolai teljesítménynek leginkább a tanulás iránti érdeklődés hiánya az oka. Fontos törekedni ezért arra, hogy a tanulás iránti érdeklődésüket felkeltsük, és hosszú távon fenntartsuk. Esetükben fontos a sztereotipizálás elkerülése. Ezen kívüli lehetőségek:

- pályázati, alapítványi források felkutatása
- kollégiumi férőhely biztosítása
- szabadidős programok szervezése.

5.2.6 SNI, BTMN – tanulási nehézségek

Az eredményes tanulás érdeke pedagógusnak, diáknak, szülőnek egyaránt. Tágabb értelemben az iskola és a társadalom érdeke is. Ennek egyik feltétele a tanár részéről az optimális ismeretsajátítási módszerek alkalmazása, a másik feltétel a tanuló képessége, tanulásra alkalmas személyisége.

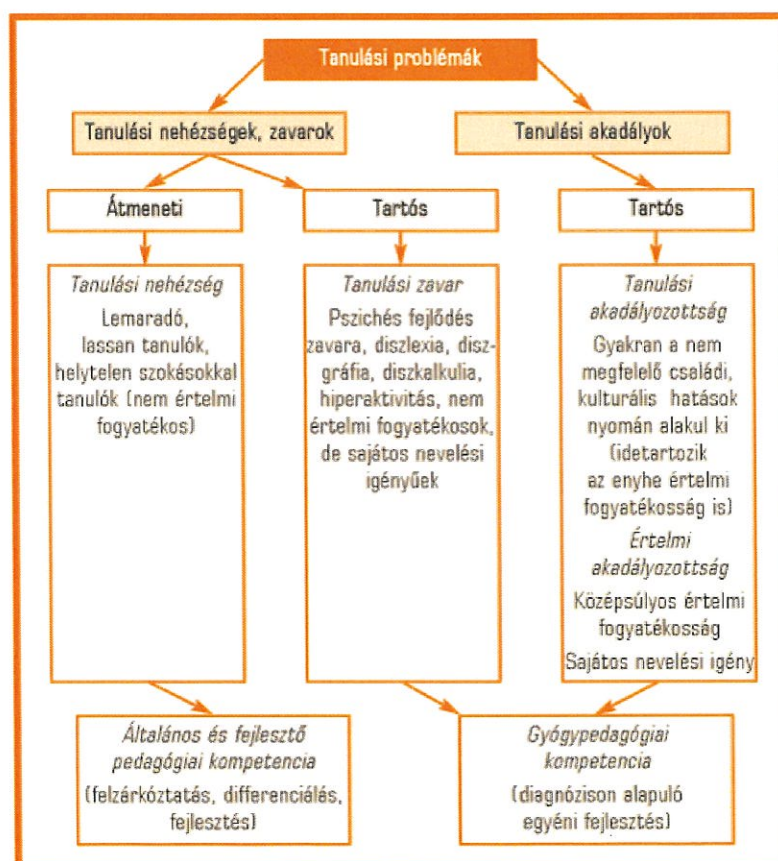
A tanuló iskolai viselkedésére is kihatnak a családban zajló apróbb-nagyobb horderejű változások: akár a testvérszületés, a szülői kapcsolat megromlása, válás, súlyos vagy annak vélt betegség, a szeretett személy elvesztése, gyász stb. A kihívásokkal teli élethelyzetekben megtapasztalt bizonytalanságérzés megnehezíti vagy akár meg is változtathatja a korábban jól alkalmazkodó fiatal iskolai életét. E hatásokra hirtelen megváltozhat a gyermek magatartása, visszahúzódóvá vagy éppen ingerlékenyebbé, indulatosabbá válhat, sőt mindehhez a tanulmányi eredmény romlása is társulhat. A BTMN-es diákok osztályozás alóli felmentése a 2018/2019-es tanévtől megszűnt, ami a diákok iskolai kudarcainak újabb forrása lehet. A felmentés lehetőségétől eleső diák, aki semmiképpen nem számít sajátos nevelési igényűnek, mégis komoly nehézségei vannak egy-egy tárgyból, rossz jegyekkel rontja saját továbbtanulási esélyeit. Ezek a tanulók bizonyos területeken (tanulás, társas kapcsolatok) alulteljesítenek, nem tudnak a csoportba harmonikusan beilleszkedni. Mivel a BTMN

nem végleges állapot, tehát érdemben fejleszhető, problémamentessé tehető, elsősorban a köznevelési életszakaszra jellemző, tehát fontos ezekkel a tanulókkal a speciális foglalkozás.

Beavatkozás módja

A 7. sz. ábra foglalja össze, a tanulási nehézségekkel küzdő tanulókkal kapcsolatos fejlesztési lehetőségeket. Az ábrán jól látható, hogy egyes területek speciális fejlesztő folyamatot jelentenek, melyek túlmutatnak a pedagógiai alapkompenciákon. A tanulási gyengeséggel rendelkező tanulóknak az alapkészségek terén hiányosságai vannak, tanulási szokásaik kialakulatlanok, ezért képességeik alatt teljesítenek.

7. sz. ábra Forrás: <https://epa.oszk.hu/00000/00035/00104/2006-06-mu-Farkasne-Lehetosegek.html>

Differenciált fejlesztésre van szükségük, illetve a tananyag feldolgozása során a haladási ütemnek a képességeikhez kell igazodnia. Fontos esetükben a motiváció erősítése. Lassú tanulók, mivel fejlődési ütemük kortársaikhoz képest jóval lassúbb. Csak rövid ideig képesek kitartóan koncentrálni, absztrakt, fogalmi gondolkodásra kevésbé képesek. Az ő fejlesztésük során a tananyagot más, több érzékszerv közvetítésével, tapasztalati úton lehet elmélyíteni. A tananyagot kisebb egységekre kell tagolni az ő esetükben, és folyamatosan visszacsatolással ellenőrizni az esetleges elakadásokat.

A tanulási zavarral küzdők teljesítménye az alapkompenciák (olvasás, írás, matematika) terén mutat hiányosságot. Az ő segítségük komplex jellegű, speciális fejlesztő pedagógusi tevékenység. A fejlesztés mellett az osztálytermi folyamatokra is ki kell terjednie a foglalkozásoknak.

A BTMN-es tanulók nehézségei a fejlődés bizonyos szakaszaiban tehertélt jelentenek számukra, problémáik leküzdhetők a környezettől (iskolától, fejlesztőpedagógiai munkától, illetve a családtól) kapott támogatásnak köszönhetően.

- fejlesztés
- integrált nevelés-oktatás
- motiváció növelése
- sikerélmény
- a tanuló önmagához mért fejlődésének értékelése

A hagyományos eszközökön túl a digitális eszközök használata új lehetőségeket nyit meg a gyermekek fejlesztésében.

5.2.7 Tanulás tanítása, tanulmányi eredmények, motiváció

A hatékony tanulási folyamat alapvető feltétele, hogy a diákok a helyzetnek és a tanulási céloknak megfelelően tudják alakítani, formálni tanulási stratégiájukat. A legnagyobb probléma éppen az, hogy a diákok nem tudják, hogyan tehetnék hatékonyabbá a tanulást.

A tanulás során elért eredmények, a sikerek (vagy éppen a kudarcok) folyamatosan visszacsatolást adnak a tanulóknak, s ezzel alakul át újra és újra a tanulást érintő motivációs rendszerük.

Beavatkozás módja

- önismereti, tanulásmódszertani készségek fejlesztése
- tanuló által megoldható feladatok biztosítása
- szereplés versenyeken, iskolai rendezvényeken
- tanulmányi eredmények folyamatos nyomon követése
- differenciált oktatás
- vizsgára való felkészítés
- fejlesztő foglalkozások

A tanulási kudarcokkal terhelt diákokat meg kell tanítani tanulni. A tanulás folyamata a tanórán kezdődik a megértéssel. Tanórai munkában szükséges a folyamatos visszajelzés arra vonatkozóan, sikerült-e megérteni az elsajátítandó tananyagot.

Ezen kívül az osztályfőnöki órák tananyaga, az Alapkészségek fejlesztési terv valamint a Komplex pedagógiai fejlesztési terv tartalmaz erre vonatkozó instrukciót. A fejlesztés során két alapvető irányt lehet meghatározni. A közvetlen fejlesztés során megtanítjuk a tanulónak azokat a tanulási alaptechnikákat, melyek hiányoznak repertoárjából (pl.: hogyan kell kulcsfogalmakat kiemelni, jegyzetelni, ábrát készíteni, lényegyet kiemelni). A közvetett fejlesztés során pedig azokat az értelmi képességeket fejlesztjük, melyek kapcsolatban állnak a tanulással (pl.: figyelem, emlékezet, megértés, problémamegoldó gondolkodás).

A tanulási stratégiák fejlesztése során hangsúlyt fektetünk a meghallgatási és a tervezési készségek fejlesztésére is. A meghallgatási készségek fejlesztése azért fontos, mert lényeges támpontot ad, hogyan lehet egy szóbeli anyagból kiemelni a lényegyet. Fokozza az egymásra figyelést, és segíti a zavaró ingerek kiküszöbölését. A tervezési készségeknek pedig az önismeret, az időgazdálkodás és a tudatos koncentráció szempontjából van jelentősége.

Tanulási technikák:

- mélyreható tanulási stratégia (dolgok megértése)
- szervezett tanulás (rendszeresség)

- mechanikus tanulás (nem a részletek felidézése, hanem a rövidtávú felidezés a cél)

A tanulók motiválásának eszközei:

- önbecsülés fejlesztése
- társas kapcsolatok kiépítése, erősítése
- kötődés az iskolai közösséghez
- a tanulási folyamat kiszámíthatósága.

5.2.8 *A tehetséggondozás*

A tehetséges tanuló szintén kiemelt figyelmet igénylők körébe tartozik, ugyanis egyéni adottságokkal rendelkezik, ebből fakadóan sajátos szükségleteinek, adottságainak megfelelő bánásmódot igényel.

Beavatkozás módja

A tehetséggondozás komplex feladat. A képességek fejlesztése mellett az ismeretek gazdagítása, az önálló munkavégzés – intellektuális kihívás. Kreativitást igényel, fejleszti a társas készségeket. A tehetséges diákokat a szaktanárok versenyekre készítik fel. Ezáltal a tanulók sikereket érhetnek el, ami azért nagyon fontos, mert sok esetben ezek a diákok más tantárgyak követelményeit nehezebben teljesítik. A versenyeken szerzett tapasztalatok, eredmények megerősítik önbizalmukat, motiválják őket abban, hogy tanulmányaikat folytassák és végzettséget szerezzenek.

5.2.9 *Oktató-nevelő folyamat – szakember ellátottság*

A lelki egészségvédelem egyik fontos eleme a megelőzés: milyen körülményeket teremtünk, hogy a különböző lelki megbetegedések ki se alakuljanak. Illetve a lelki zavarok és megbetegedések korai felismerése, kezelése.

Beavatkozás módja

Iskolánk nagy gondot fordít arra, hogy a hozzánk beiratkozott tanulókat a legjobb szakemberek oktassák. Van olyan tanév, amikor gondot jelent, hogy olyan pedagógus tanítson, aki rendelkezik a tantárgy tanításához szükséges végzettséggel.

A lemorzsolódás csökkentésében mentálhigiénés téren szerepe van az iskolaorvosnak, védőnőnek, iskola rendőrnek, fejlesztő pedagógusnak. Mivel az iskolai kollégium területén van a Veszprém Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Zirci tagintézménye, többek között ezért is nagyon jó, közvetlen a kapcsolat.

5.2.10 Oktató-nevelő folyamat – pedagógiai módszerek

A tanulási folyamat a segítő, személyiségfejlesztő munka fontos eszköze: kemény munka, mely fegyelemre, koncepciózus tevékenységre szoktat, fejleszti a koncentrációs és kommunikációs készséget, oldja a szorongást, erősíti az egyén önmagába vetett hitét. A tanulásban elért sikerek növelik az önbizalmat, erősítik a személyt, és olyan képességeket fejlesztenek, amelyek birtokában könnyebben lehet majd boldogulni a mindennapi életben.

A tanárok diákjaikat egyéni szükségleteiknek megfelelően fejlesztik. Segítenek nekik, hogy korábbi iskolai kudarcaik után befejezzék tanulmányaikat, közben pedig megszerezzék a munkaerő-piacra lépéshez szükséges kompetenciákat is. A fejlesztés mentálhigiénés és pszicho-szociális segítségnyújtást, tanulásfejlesztést, pályaorientációs segítségadást egyaránt magában foglal.

Beavatkozás módja

A megfelelő pedagógiai módszer alkalmazásához szükséges az adott diák megismerése. Ennek keretét adhatja négy szemközti direkt vagy spontán beszélgetés. A mai fiatalok közös sajátosságát a Z-generáció fogalma jellemzi. Ismerni és érteni kell ennek a nemzedéknek az életérzését, működését ahhoz, hogy egyéni világukba beléphessünk. Problémát jelenthet az általuk preferált multitask a tanulási módszerek befogadásában.

Pedagógiai hitvallásunk szerint a diákközpontú pedagógus személyközpontú, aki

- az oktatási-nevelési folyamatra vonatkozóan:
 - nem alakít, hanem alakulni enged;
 - olyanak fogadja el a diákot, amilyen és ebből indul ki;
 - fontos számára a pedagógustársakkal való kapcsolat;
 - megteremti a fejlődés lehetőségeit;
 - forrásokat kínál és biztosít a diáknak;
 - a hibázást is pedagógiai szempontból használja;
 - személyre szabott értékelést alkalmaz a diák egyéniségének figyelembe vételével,
 - sok pozitív visszajelzéssel dolgozik;
 - képes ötleteket adni és inspirálni a szabad önkifejezést;
 - követelményeiben mértéktartó;
- tanítványával való interakciójában:
 - ismeri a diákot;
 - partneri viszonyban dolgozik;
 - párbeszédet folytat;
 - folyamatosan tanulmányozza, figyeli a diákokat;
 - a diákok megbecsülése magas fokú;
- személyiségében:
 - megértő;
 - lemond az aktivitásról a diák javára;
 - jelenlétével intenzíven hat ;
 - feltételezi, hogy a diák tanulni, fejlődni vágyik.

5.2.11 Pályaorientáció

A serdülőkor egy olyan életperiódus, amelynek fő funkciója a jövőről való gondolkodás, a tervezgetés, a felnőttkorra való felkészülés, a felnőtt életfeladatok előkészítése. A jövőre vonatkozó személyes célok nagyon fontosak, mivel biztos alapot adhatnak ahhoz, hogy a fiatal a későbbiekben felmerülő problémákkal könnyebben megküzdjön. A jövőre vonatkozó kilátások összefüggésbe hozhatók az egyén szociokulturális környezetével. Egy komplex struktúrát alkot az egyén jövője, amely magában foglal egy viselkedési tervet, a magvalósításhoz szükséges eszközök kiválasztását, emellett a személynek értékelnie kell saját motívumait, értékeit, érdeklődését és emellett a környezete elvárásait, normát is szem előtt kell tartania. A személyes célok megfogalmazása választás és elköteleződés is.

A pályaválasztási folyamat egy döntés, melyben mérlegelni kell azt, hogy a fiatal személyiségéhez, képességeihez, érdeklődéséhez melyik foglalkozáscsoport áll a legközelebb. Az egyik legmeghatározóbb döntés, melynek sikerességét meghatározhatja az, hogy mennyire illeszkedik a választott foglalkozás típusa a személy egyéni sajátosságaihoz.

Tudatosítani kell a tanulóknak, hogy életpályájuk során többször pályamódosításra kényszerülhetnek. Az iskolának – a tanulók életkorának és a lehetőségekhez képest – átfogó képet kell nyújtania a munka világról. Ennek érdekében olyan feltételek, tevékenységek biztosítására van szükség, amelyek elősegíthetik, hogy a tanulók kipróbálhassák képességeiket, elmélyedhessenek az érdeklődéseiknek megfelelő területeken, ezzel is fejlesztve önismeretüket és pályaismereteiket. Az életpálya pályaorientáció csak hosszabb folyamat során lehet eredményes és csak akkor, ha a különböző tantárgyak, órán és iskolán kívüli területek, tevékenységek összehangolásán alapul.

Beavatkozás módja

Osztályfőnöki órán, pályaorientációs foglalkozás keretében a pályaválasztási döntések segítésére:

- A tanulóknak át kell gondolniuk a pályaválasztás szempontjából meghatározó emlékeiket. Ezeket az emlékeket egy pályaválasztási családfa formájában ábrázolják. A tanár segítő kérdésekkel irányíthatja az ábra formálódását (hány éves korában jelent meg a pályával

kapcsolatos elképzelése, kik támogatták ebben, mit kellene tennie ahhoz, hogy ez az elképzelése megvalósuljon, milyen erőfeszítésekre lenne szükség hozzá stb.).

- Pályatablók, tanulmányi útvonalak – térképszerűen foglalják össze az egyes szakmacsoportokon belül elérhető képesítéseket.
- A szakmák, foglalkozások megismerését segítő gyárlátogatások, tanulmányi kirándulások, szakmai rendezvényeken való részvétel.

A pályaválasztás speciális területe a Szakmák éjszakája országos rendezvény valamint a Pályaválasztási Kiállítás. Célcsoportjuk ezeknek elsősorban nem intézményünk tanulói, hanem a szakmák iránt érdeklődő általános iskolás diákok. Tanítványainknak a pályaaorientációs napok adnak lehetőséget arra, hogy hasznos információt kapjanak arról, hogy a továbbtanulás vagy pályaválasztás során milyen lehetőségeik vannak, és milyen feladatokkal kell szembenéznük. Ezáltal csökkenthető a szakmaváltás vagy a képzési forma váltásának a veszélye – azaz a lemorzsolódás.

5.2.12 Tanműhely, külső gyakorlati hely

A legnagyobb problémát a gyakorlati hely és az iskola közötti távolság jelenti – kapcsolattartás szempontjából. Gyakori eset a tanulók távolmaradása a gyakorlatról, ami hosszú távon lemorzsolódáshoz vezethet.

Beavatkozás módja

A tanuló részvételét, illetőleg mulasztását a gazdálkodó szervezet is nyilvántartja és azt a tanuló foglalkozási naplójába bejegyzi. A tanuló köteles mulasztását igazolni.

Ha a tanulónak a gyakorlati képzésről való igazolt és igazolatlan mulasztása egy tanévben meghaladja a gyakorlati képzési idő (óraszám) húsz százalékát, a tanuló tanulmányait csak az évfolyam megismétlésével folytathatja. Ha a gyakorlati képzést tanuló szerződés keretében gazdálkodó szervezet végzi, az évfolyam megismétléséhez a gazdálkodó szervezet hozzájárulása is szükséges.

Ha a tanuló mulasztása a fentiekben meghatározott mértéket eléri, de igazolatlan mulasztása nincs és szorgalma elért teljesítménye alapján úgy ítélt meg, hogy mulasztását a következő tanév

megkezdéséig (akár nyáron is) pótolja, illetőleg az előírt gyakorlati követelményeket teljesíteni tudja, az évfolyam ismétlésétől el lehet tekinteni.

5.2.13 Környezeti nevelés, egészségre nevelés

A mozgásszegény életmód, a gyorsételek, nassolnivalók, energiatalok fogyasztása, az alkoholizmus, a dohányzás – megoldandó problémát jelentenek. Iskolánk egészségnevelési tevékenysége egyrészt az egészség megtartására, másrészt az egészség visszaszerzésére valamint a személyiség formálására irányul. Az iskola egészségnevelési programját a pedagógiai program határozza meg. A fiatalokat segíteni kell az egészséges életmód kialakításában és későbbi megőrzésében a rendszeres testmozgással, a családi életre neveléssel, a szenvedélybetegségektől való távolmaradással.

Beavatkozás módja

Az egészség, az életmód témája egyrészt beépül az egyes műveltségi területek és tantárgyak tartalmaiba, másrészt tantárgyak részterületeivé válhat. Az egyes tantárgyakhoz (biológia-természetismeret; osztályfőnöki óra) kapcsolódóan kézenfekvő az egészséges életmódról beszélgetni a diákokkal. A helyes étkezés, a korszerű táplálkozás megtanításának színterei az osztályfőnöki és természetismeret órák, a szakmai tantárgyak (szakács, cukrász, pincér) és az iskolai Büfé. A rászoruló diákok étkeztetését lehetőség szerint támogatja az iskola. A testnevelés óráknak kiemelten fontos szerepe van az egészségre nevelésben. Iskolánk egyik legfőbb irányelve testnevelés órán sikerélményhez juttatni a tanulóinkat, így megtapasztalva a mozgás örömét. A mindennapos testnevelésnek a helyes tartás kialakításban is fontos szerepe van. Az egészségnevelés egyéb lehetőségei: a Diáknapi (szabadtéri programok); elsősegélynyújtási bemutató évente egy alkalommal; rendkívüli osztályfőnöki órák külső meghívottakkal; véradás évente két alkalommal. Az egészségnevelés megvalósításában egyrészt az iskola dolgozói, másrészt külső szakemberek vesznek részt: az intézményvezető, az iskolaorvos, a védőnő, a testnevelők, a szaktanárok, a diákönkormányzatot segítő pedagógus, a fejlesztőpedagógus, a rendvédelmi szervek ifjúságvédelmi munkatársai (jogi, rendészeti, közlekedési témájú előadásokkal). Ennek értelmében külső partneri

kapcsolatban állunk a Család- és Gyermekejóléti Szolgálattal, a Vöröskereszt helyi szervezetével, a városi kórházzal, az önkormányzattal, a rendvédelmi szervekkel.

- osztályfőnöki és testnevelés órákon
- tematikus előadások szervezése
- szabadidős programok szervezése

5.2.14 Szociális kompetenciák

Intézményünk alacsony létszámúnak tekinthető, ebből következően tanárok és diákok ismerik egymást. Az iskolán és az osztályközösségen belül formális és informális kapcsolatok alakulnak ki. Pedagógusként az iskolában fontos segítenünk, hogy a tanuló társas szükségleteit, a szubkultúrákhoz tartozás megerősítő erejét megélje. Azoknál a fiataloknál, akik jól érzik magukat az iskolai kapcsolatokban, könnyebb elérni, hogy betartsák az iskola szabályait, normáit. A csoportok működését írott (pl. Házirend) és íratlan (segíteni a másikat) szabályok határozzák meg. Ezt a komplex normarendszert egyrészt az osztályfőnök, mint formális vezető, illetve az osztályközösség által kijelölt informális vezető határozza meg, de kialakulásukban fontos szerepe van a csoport előtörténetének, és a tagok más csoportokból (pl. családból) magukkal hozott normáinak is.

Beavatkozás módja

A tanulási folyamat szempontjából fontos olyan környezet kialakítása, melyben mindenki számára biztosítottak a nyugodt tanulás feltételei, melynek alapját a szabályok betartása jelenti. Abban az esetben, ha a tanulókat sikerül mozgósítani a szabályalkotási folyamat során, könnyebben betartják később a maguk által létrehozott szabályokat, kevesebb szabályszegésből fakadó konfliktus bontakozik ki. A diákok többsége szankcionálja a normaszegő viselkedést. A normakövetés és betartatás mentén kirajzolódik, hogy az osztály - mint csoport- meghatározó szocializációs közeg. A közösségben elfoglalt szociometriai státuszt meghatározza:

- a tanulók általános intelligenciaszintje
- szociális ügyessége

- külső megjelenése.

A szociális kompetenciák fejlesztésére többnyire a perifériára szorult tanulók esetében van szükség többek között oly módon, hogy előnyös tulajdonságaikat előtérbe helyező feladatokat (pl. közösségfejlesztő munkát) kapnak. A szociális kompetenciák fejlesztése során a fő célunk a motiválás arra, hogy tanulóink szembenézzenek a problémáikkal, és hozzáfogjanak ahhoz a kemény munkához, mely ezek feldolgozásához szükséges. Ezt a célt úgy tudjuk elérni, ha olyan légkört teremtünk az osztályban, csoportban, mely motivál a részvételre, melyben őszinte, támogató felnőtt- és kortárskapcsolatokra lehet találni, ahol a diák beleszólhat saját ügyei alakításába, s olyan értelmes feladatok várják, melyek sikert és szellemi kalandot ígérnek. A fejlesztés helyszíne:

- tanóra
- tanórán kívüli foglalkozások
- iskola által szervezett programok (pl.: tanulmányi kirándulások, színházlátogatások).

5.2.15 Közösségépítés, az iskolához fűződő kapcsolat

A közösségépítés nagyon fontos tényezője a lemorzsolódás megakadályozásának. A jól működő közösség motiválja a diákokat a szabályok betartására, csökkenti a hiányzást és kedvezően befolyásolja a tanulási hajlamot. A közösséghez tartozás élménye az iskolához való kötelék erősítése. A közösségfejlesztés célja, hogy a közösség, mint tevékenységi keret segítse az egyén fejlődését, képességeinek kibontakoztatását olyan módon, hogy azok egyéni lehetőségeinek maximumára jussanak el.

Beavatkozás módja

Erősíteniünk kell tanulóink iskolához való kötődését. A diákok noha szeretik az iskolát, iskolába járni mégsem szeretnek. Vannak, akik csak formális kapcsolatokat alakítanak ki az intézmény falain belül, kapcsolataik felszínesek, a baráti körüket máshol alakítják ki. Az iskolához való kötődést több eszköz is szolgálja: közösségi terek kialakítása, közösségi programok szervezése, a termek és folyosók otthonosabbá tétele.

A közösségfejlesztésnek sok területe biztosítható iskolai keretek között:

- Diákönkormányzat tevékenységének a támogatása
- túrák
- tanulmányi kirándulások
- osztálykirándulások
- színházlátogatás
- diáknap
- gólyaavató
- Reguly-sok(k) iskolaújság
- szereplés iskolai műsorokban, iskolai rendezvényeken.

A közösségfejlesztés egy speciális eszköze a különböző versenyek szervezése illetve versenyeken való szereplés. Nemcsak a tehetséges tanulók kiváltsága ez. Tehát a tanárok feladata felkelteni az igényt tanítványaikban a versenyeken való egyéni vagy csoportos részvételre.

A külsőségek mellett az iskolához való kötődést erősíti a tanórák elfogadó, támogató légköre.

5.2.16 Évisméltés

Iskolánkban elsősorban 9. évfolyamon nagy a bukások száma. Sok tanuló eredményesen teszi le az augusztusi javítóvizsgát, de többen eleve évisméltésre buknak, mások nem jelennek meg a javítóvizsgán, vagy ott sem teljesítenek jól. Az osztályisméltők a következő tanévben az egész közösségnek (osztálytársaknak, tanároknak) problémát okoznak. Nem veszik komolyan a tanulást, a tanórai fegyelmet és gátolják az általános iskolából éppen kikerülő középiskolai szocializációját.

Beavatkozás módja

Az évisméltők viselkedésükkel kompenzálják tanulmányi kudarcukat. Pedig a többiekkel szemben könnyebb helyzetben vannak: már ismerik az iskolát. Ezt az előnyt a javukra is fordíthatják, és ebben külső segítséget kaphatnak szaktanáraiktól, osztályfőnökeiktől. Helyismeretükkel, iskolai rutinjukkal támogathatnák a kisebbeket, és így sikerélményhez jutnának saját maguk is. Ez az élmény pedig

segítheti beilleszkedésüket, és motiválhatja őket a tanév eredményes elvégzésére. Ebben a folyamatban partner:

- az osztályfőnök
- a szaktanár
- a szülő
- a fejlesztő pedagógus.

5.2.17 Szakmaváltás

A szakmaváltásnak intézményünk vonatkozásában két esete van:

- iskolán belül szakmát vált a diák,
- másik iskolából (többnyire gimnáziumból, szakgimnáziumból) iratkozik át hozzánk.

Beavatkozás módja

Fontos, hogy a tanuló felmérje: a választott szakmában megállja a helyét, képességei alapján alkalmas az új szakma elsajátítására. Részt kell vennie kötelező egészségügyi alkalmassági vizsgálaton, melyet az iskolaorvos végez. A szakmaváltás esetében fontos:

- az új közösségbe való beilleszkedés segítése
- a családdal való együttműködés
- az osztálytársak beilleszkedést segítő attitűdje.

5.2.18 Szakképzési Hídprogram

Intézményünkben második esély a Szakképzési Hídprogram keretei között már több éve működő képzési forma. Ebben a programban azok vesznek részt, akik a 7. vagy 8. osztály elvégzése nélkül kerülnek ki az általános iskolából. A programon belül lehetőségük van 2 év szakmai tanulmányok után rész-szakképesítést szerezni. Ezt követően elhelyezkedhetnek a munkaerő-piacon vagy folytathatják tanulmányaikat 9. évfolyamon OKJ-s szakmai képzésben.

Sajnos nagy a lemorzsolódás közöttük, aminek háttérében számos tényező fellelhető pl. motiváció hiánya, rendezetlen családi háttér, tanulási és beilleszkedési nehézségek, iskolai kudarcok, egészségügyi problémák. Azoknak a tanulóknak, akik az első tanév követelményeit nem teljesítik, lehetőségük van az évfolyamot megismételni.

5.2.19 Szakmaváltás

Második esély intézményünkben a szakmaváltás, aminek háttérében többnyire egy kényszerből, rosszul meghozott döntés áll. Gyakori eset, hogy a szakma elvégzéshez szakmai idegen nyelvet kell tanulni a fiatalnak. Ennek teljesítéséhez azonban hiányoznak a kompetenciák, ezért olyan szakmát választ, ahol az idegen nyelv tanulása nem kimeneti követelmény. Szakmaváltásra különbözeti vizsgával vagy az évfolyam megismétlésével van lehetőség.

5.3. Ellenőrzés területei

A fejlesztési folyamat nyomon követése és értékelése leginkább az osztályfőnökre hárul, ő tudja rendszeresen követni, hogy a tanuló mikor milyen szakembernél, fejlesztő órán, rendezvényen jelent meg. A tanuló teljesítményének értékelésére félévkor és év végén is sor kerül, ilyenkor eredményeit az egész tantestület nyomon tudja követni. A kompetenciamérések eredményeinek az értékelése külön történik.

Az intézményvezetés, a munkaközösség-vezetők feladata annak az ellenőrzése, hogy a tanév elején meghatározott lemorzsolódás csökkentését célzó tevékenységek eredményesek-e. Ennek fórumai:

- munkaközösségi értekezletek
- félévi és tanév végi beszámolók, értekezletek
- minőségfejlesztési értékelés.

Az értékelés, ellenőrzés biztosítja a folyamat felülvizsgálhatóságát, újratervezhetőségét.

5.4. Kapcsolatrendszer

A szakközépiskola életében a kapcsolati rendszer tagjai: iskola (mint intézmény), az igazgató, nevelőtestület, technikai alkalmazottak, a tanulók, szülők. Tágabb értelemben azonban az iskolai kommunikáció résztvevői még a következő külső kapcsolatok, személyek, szervezetek: a fenntartó, a tagintézmények, a helyi civil szervezetek, kamara, az önkormányzat, általános iskolák, rendvédelmi szervek, iskolaorvos, védőnő, pedagógiai szakszolgálatok, POK.

Intézményünk működése szempontjából meghatározó a külső kapcsolatok ápolása. Tanulóink külső gyakorlati helyeken sajátítják el szakmai ismeretüket, így fontos, hogy a gyakorlati helyekkel való kapcsolatot kiépítése. Ismernünk kell tanulóink gyakorlati helyen való teljesítményét, a velük kapcsolatos problémákat, a gyakorlati hely értékelését a tanulóval kapcsolatban. A diáknak éreznie kell, hogy a sorsa érdekli az őt tanító pedagógusokat. Számíthat rájuk, ha a gyakorlati hellyel kapcsolatban probléma adódik. A gyakorlati helyeken kívül iskolánk jó viszonyt ápol a fenntartóhoz tartozó más iskolákkal is.

A szakmai és munkaügyi szervezettel is van kapcsolatunk, hiszen tanulóink az iskola elvégzése után a munka világába lépnek, ehhez tudniuk és ismerniük kell, hogyan működik a munka világa. Gyakran a gyakorlati helyek ajánlanak fel állást a tanulók számára, így nyomon tudjuk követni az életüket egy darabig, amíg ismerős helyen dolgoznak.

Az iskola jó kapcsolatot ápol a Család- és Gyermekegészségügyi Szolgálatokkal. Az iskolaorvos és a védőnő rendszeresen látogatja meg intézményünket, végeznek prevenciós tevékenységet. Évente fogászati szűrésen vesznek részt tanulóink. Intézményünk a városi rendezvényeken is részt vesz, a Szent Bernát idősök otthonában már tradicionálisnak számítónak mutatjuk be iskolai műsorainkat. Iskolai ünnepi műsorainkon, rendezvényeinken meghívott vendég Zirc város polgármestere.

Az évente megrendezésre kerülő Szakmák Éjszakája rendezvény alkalom többek között arra, hogy a környék általános iskolásai és tanárai ellátogassanak intézményünkbe.

6. Célunk

Fontosnak tartjuk, hogy tanítványaink egyenlő eséllyel induljanak a munkaerő-piacon. Szakmához juttatásukkal szeretnénk növelni azon esélyüket, hogy hátrányos helyzetükből kitörve sikeres életpályát fussanak be, minőségi, emberhez méltó életet élhessenek. Célunk, hogy az oktatás-nevelés eszközeivel megpróbáljuk kiemelni a hátrányos helyzetből, megadva annak a lehetőségét, hogy a tanulás, a majdani tisztességes munka révén kiemelkedhessenek addigi helyzetükből, és ezáltal a következő generációk már ne hátrányos helyzetű családba szülessenek.

7. Záró gondolatok

Az iskolai teljesítmény és a későbbi foglalkoztathatóság összefüggést mutat, ezért fontos a lemorzsolódás csökkentése, megakadályozása. A lemorzsolódás mögött többnyire egyéni, társadalmi és az iskolarendszerben gyökeredző okok összessége húzódik meg. A legnagyobb arányban a kedvezőtlen szociális-gazdasági helyzetben élő, elsősorban szakiskolában tanuló réteget érinti Magyarországon, de Európa más országaiban is. Amennyiben ezek a fiatalok nem szerzik meg a középfokú végzettséget, hátrányaik tovább fokozódnak, hiszen nagy eséllyel lesznek munkanélküliek. A tartós munkanélküliségnek pedig súlyos következményei vannak az egyén fizikai és mentális egészségére nézve.

8. A MÁSODIK ESÉLY FELÜLVIZSGÁLATI INTERVALLUMA: KÉTÉVENTE

Mellékletek

1. Énkép teszt
2. Iskolai motiváció teszt
3. Önértékelés teszt
4. Tanulási stílus teszt
5. Tanulási technika teszt

Szakirodalom

1. Mayer József: Az első, a második és az n-edik iskolai esély - Hátrányos helyzetű tanulók iskolai kudarcai és a kompenzáció lehetőségei, In: Új Pedagógiai Szemle, 2006. december (<http://epa.oszk.hu/00000/00035/00109/2006-12-31-Mayer-Elso.html>)
2. Mayer József: II. A „második esély” iskolái és az esélyteremtés (<http://regi.ofi.hu/tudastar/masodik-esely-iskolai/ii-masodik-esely-iskolai>)
3. <https://ofi.oh.gov.hu/masodik-esely-iskolai-javaslatok-az-iskolai-kudarcot-szenvedett-hatranyos-helyzetu-tanulok>
4. <https://epa.oszk.hu/00000/00035/00104/2006-06-mu-Farkasne-Lehetosegek.html>
5. <https://www.oktatas.hu/>
6. http://www.jgypk.hu/mentorhalo/tananyag/Tanulk_s_tanulcsoportok_megismerse_-_kiemelt_figyelmet_ignyl_tanulk/index.html
7. forrás: http://www.jgypk.hu/mentorhalo/tananyag/Tanulk_s_tanulcsoportok_megismerse_-_kiemelt_figyelmet_ignyl_tanulk/xii_krdvek_gyjtemnye.html

MELLÉKLETEK

1. Teszt

Énkép-énideál

A diákoknak adunk egy tulajdonságlistát 3 példányban. Az a feladatuk, hogy minden szópárnál karikázzák be a megfelelő számot! Három szempont alapján kell kitölteni a listát!

1. Milyenek látom magam?
2. Milyenek látnak engem az osztálytársaim?
3. Milyenek látlak téged? (Ki:Kit.....)

Aktív	1	2	3	4	5	6	7	Passzív
Őszinte	1	2	3	4	5	6	7	Őszintétlen
Barátságos	1	2	3	4	5	6	7	Barátságtalan
Jóindulatú	1	2	3	4	5	6	7	Rosszindulatú
Tájékozott	1	2	3	4	5	6	7	Tájékozatlan
Udvarias	1	2	3	4	5	6	7	Udvariatlan
Szórakoztató	1	2	3	4	5	6	7	Unalmas
Magabiztos	1	2	3	4	5	6	7	Bizonytalan
Érzékeny	1	2	3	4	5	6	7	Érzéketlen
Szeretetre méltó	1	2	3	4	5	6	7	Utálatos

A három lista kitöltése után össze lehet hasonlítani, hogy milyen különbségek vannak saját maguk és mások megítélése között. Érdekes mindenki számára visszajelzést és megerősítést adni!

2. Teszt

Iskolai motiváció

ISKOLAI MOTIVÁCIÓ

Minden állítás mellett jelöld a véleményedet az alábbiak szerint:

5 = teljesen egyetértek

4 = részben egyetértek

3 = félig-meddig értek vele egyet

2 = többnyire nem értek vele egyet

1 = egyáltalán nem értek vele egyet

1. Szívesen beszélgetek a szüleimmel arról, hogy mi történt az iskolában.	5	4	3	2	1
2. A legtöbb tanár minden diákkal, mindig igazságos.	5	4	3	2	1
3. Nekem fontosabb, hogy barátságos legyek a társaimmal, mint hogy versengjek velük.	5	4	3	2	1
4. Ha valamilyen tevékenységbe belemerülök, a szüleim nem zavarnak meg.	5	4	3	2	1
5. Sokszor annyira megragad, amit az iskolában tanulunk, hogy majd később is foglalkozni akarok vele.	5	4	3	2	1
6. Az iskola unalmas. (–)	5	4	3	2	1
7. Önmagam előtt is nagyon szégyellem, ha nem jól teljesítek az iskolában.	5	4	3	2	1
8. Nekem nagyon fontos, hogy a tanárain tudják, bennem bízhatnak.	5	4	3	2	1
9. A büntetés az iskolában mindig igazságtalan. (–)	5	4	3	2	1
10. A felnőttek túl sokat követelnek a fiataloktól, s nagyon kevés segítséget adnak cserébe.	5	4	3	2	1

11. Nagyon jól esik nekem, hogy érzem, a szüleim boldogok, ha jól teljesítek az iskolában.	5	4	3	2	1
12. Rossz érzés lenne, ha csalódást okoznék a tanáromnak.	5	4	3	2	1
13. Örülök, ha segíthetek társaimnak az iskolai munkában.	5	4	3	2	1
14. Nem szeretem, ha egyedül kell a feladataimon dolgozni. (–)	5	4	3	2	1
15. Az utolsó percig szoktam halogatni a házi feladat elkészítését. (–)	5	4	3	2	1
16. A legtöbb óra unalmas. (–)	5	4	3	2	1
17. Inkább bevallom, ha elkövettem valamit, mint hogy elleplezni próbáljam.	5	4	3	2	1
18. Ha hagynák a tanárok, hogy mindenki azt csináljon az iskolában, amit akar, jobban tetszene az iskola. (–)	5	4	3	2	1
19. Jobb, ha kijavítatják a hibáimat, mint ha elnézik azokat.	5	4	3	2	1
20. A tanárim akkor sem elégedettek azzal, amit csinálok, ha nagyon igyekszem.	5	4	3	2	1
21. A szüleimet nem érdekli igazán, hogy mi történik velem az iskolában. (–)	5	4	3	2	1
22. Nagyon kevés az olyan tanár, akiért lelkesedni tudnék. (–)	5	4	3	2	1
23. Jó érzés, ha a társaim láthatják, hogy jól dolgozom.	5	4	3	2	1
24. Nem lehet a gyerekektől elvárni, hogy maguktól jó ötleteik támadjanak. (–)	5	4	3	2	1
25. Az iskolában sok olyat tanulunk, aminek az életben hasznát vesszük.	5	4	3	2	1
26. Szabadidőm nagy részében olyan dolgokra igyekszem rájönni magamtól, amik érdekelnek.	5	4	3	2	1
27. Ha megbíznak valamivel, azt mindig igyekszem olyan jól elvégezni, ahogy csak tudom.	5	4	3	2	1
28. Az iskolai szabályok általában helyesek, ésszerűek, mindig igyekszem betartani azokat.	5	4	3	2	1
29. Ha valami rosszat tettem, mindig kész vagyok vállalni a következményeket.	5	4	3	2	1
30. Nehezemre esik elviselni azt a nyomást, amit a tanárok gyakorolnak rám.	5	4	3	2	1
31. Szüleim segítségére, biztatására mindig számíthatok az iskolai munkámmal kapcsolatban is.	5	4	3	2	1
32. A legtöbb tanár nem veszi azt a fáradságot, hogy igazán jól elmagyarázza a dolgokat. (–)	5	4	3	2	1

33. Nem érdekel, hogy mások mit gondolnak rólam. (–)	5	4	3	2	1
34. Szüleim mindig fontosnak tartják a véleményemet.	5	4	3	2	1
35. Amit az iskolában tanulunk, annak valójában nemigen vehetem hasznát. (–)	5	4	3	2	1
36. Felélénkít, ha új dolgok tanulásába fogunk.	5	4	3	2	1
37. Mindig találok kifogást, ha nincs kész a házi feladatom. (–)	5	4	3	2	1
38. Ha nehéz az iskolai munka, általában abbahagyom az erőfeszítést. (–)	5	4	3	2	1
39. Valahogy mindig mentségeket kell keresnem. (–)	5	4	3	2	1
40. A szüleim túl sokat követelnek, s túl nagy nyomást gyakorolnak rám.	5	4	3	2	1
41. A felnőttek nem igazán igyekeznek megérteni a fiatalok érzéseit. (–)	5	4	3	2	1
42. Gyakran a tanár hibás abban, hogy az ember bajba kerül az iskolában. (–)	5	4	3	2	1
43. Úgy veszem észre, a többieknek elég nehéz jól kijönni velem. (–)	5	4	3	2	1
44. Jobban szeretem, ha magamnak kell rájönnöm, hogyan kell valamit megcsinálni.	5	4	3	2	1
45. Ha a feladat nehéz, hamar elvesztem az érdeklődésemet. (–)	5	4	3	2	1
46. Nagyon sok órát kifejezetten izgalmasnak, nagyon érdekesnek tartok.	5	4	3	2	1
47. Ha valamiben számíthatnak rám, mindig el is végzem.	5	4	3	2	1
48. Mindig nagyon igyekszem teljesíteni azt, amire megkérnek az iskolában.	5	4	3	2	1
49. Mindig kész vagyok vállalni a felelősséget azért, amit tettem, bármilyen következménnyel számolhatok.	5	4	3	2	1
50. A szüleim teljesen irreális követelményeket támasztanak az iskolai teljesítményemmel kapcsolatban.	5	4	3	2	1
51. Ha jól teljesítek az iskolában, a szüleim mindig kimutatják, hogy elégedettek velem.	5	4	3	2	1
52. A legtöbb tanár minden tanulónak igyekszik annyit segíteni, amennyit csak tud.	5	4	3	2	1
53. Ebben az iskolában jó viszony van a diákok között.	5	4	3	2	1
54. Túl sok mindennel kapcsolatban várják el azt, hogy magam jöjjek rá, magam oldjam meg. (–)	5	4	3	2	1

55. Nem bánom, ha nagyon keményen kell dolgoznom, ha közben fontos dolgokat tanulhatok meg.	5	4	3	2	1
56. Az iskolai munkát érdekesítőnek tartom.	5	4	3	2	1
57. Mindig igyekszem megfelelni a szüleim bizalmának.	5	4	3	2	1
58. Csak a gyenge emberek szeretik a szabályokat, a rendet. (–)	5	4	3	2	1
59. A lelkiismeretfurdalás még a szigorú büntetésnél is kínosabb.	5	4	3	2	1
60. A felnőttek mindig túl sokat várnak el a fiataloktól.	5	4	3	2	1

E kérdőíves módszer segítségével az iskolai tanulás motivációs oldalát ragadhatjuk meg a 10–18 éves tanulóknál három dimenzióban (Követő, Érdeklődő, Teljesítő) és dimenzióként 3-3 motívumcsoportban, melyeket tizedikként a presszióérzést megragadni kívánó kategória egészíti ki. Feltárható vele a tanulásban részt vevő motívumok természete és erőssége.

A kérdőív kitölthető csoportosan is, egyénileg is. Csoportos kitöltés esetén a válaszmódokat célszerű a táblára felírni, és otthagyni a kitöltés befejezéséig.

A tanulóknak a tételek sorszáma elé az 1,2,3,4,5 számok egyikét kell odaírni. A válaszmódok

a következők:

5: teljesen egyetértek

4: részben egyetértek

3: félig-meddig értek vele egyet

2: többnyire nem értek vele egyet

1: egyáltalán nem értek vele egyet.

Egyes tételeket azonban fordítva kell értékelni, ott az „1” választása ér 5 pontot, a „2” 4-et, és így tovább. Itt a tétel után zárójelbe tett (–) jelzi, hogy fordított irányban kell pontozni az illető tételt.

A pontozás után motívumonként, illetve dimenzióként összesítjük a pontokat. Az eredmények értelmezéséhez felhasználhatjuk a Kozéki (1986) által magyar mintán végzett vizsgálat eredményeit.

A kérdőív felépítése

Minden azonos számjegyre végződő tétel (pl. 1, 11, 21, 31, 41, 51) egy adott skálába tartozik.

a) **KÖVETŐ** (affektív/szociális) dimenzió

- melegség (M1): a gondoskodás, az érzelmi melegség szükséglete
- identifikáció (M2): elfogadottság szükséglete, főleg a nevelők részéről
- affiliáció (M3): az odatartozás szükséglete, főleg egykorúakhoz

b) **ÉRDEKLŐDŐ** (kognitív/aktivitási) dimenzió

- independencia (M4): a saját út követésének a szükséglete
- kompetencia (M5): a tudásszerzés szükséglete
- érdeklődés (M6): a kellemes közös aktivitás szükséglete

c) **TELJESÍTŐ** (morális/önintegratív) dimenzió

- lelkiismeret (M7): bizalom, értékelés szükséglete, önérték
- rendszükséglet (M8): az értékek követésének a szükséglete
- felelősség (M9): önintegráció, morális személyiség és magatartás szükséglete

A kiegészítő presszióérzés (M10) annak az érzése, hogy a nevelők megértés nélkül és teljesíthetetlenül sokat követelnek. Ez az érzés nem motiváló jellegű.

3. Teszt

Önértékelés

<p style="text-align: center;">ÖNÉRTÉKELÉSI KÉRDŐÍV</p> <p>Légy szíves, tegyél X-et az itt látható állítások mindegyikéhez a következő módon: Ha az állítás olyasmit fejez ki, amit te általában érezni szoktál, akkor a „Jellemző rám” oszlopába tedd a jelet. Ha az állítás NEM olyat mond, amit te általában érezni szoktál, akkor a „Nem jellemző rám” oszlopába tedd a jelet. Itt nincs helyes vagy helytelen válasz.</p>	<p style="text-align: center;">IGEN</p> <p style="text-align: center;">jellemző rám</p>	<p style="text-align: center;">NEM</p> <p style="text-align: center;">jellemző rám</p>
1. Sokszor álmodozom, ábrándozom.		
2. Magabiztos vagyok.		
3. Sokszor szeretnék másvalaki lenni.		
4. Engem könnyű megszeretni.		
5. Nagyon élvezem, ha valamit együtt csinálhatok a szüleimmel.		
6. Sohasem szoktam aggódni.		
7. Nehezemre esik az osztály előtt beszélni.		
8. Szeretnék fiatalabb lenni.		
9. Sok mindent megváltoztatnék magammal kapcsolatban, ha képes lennék rá.		
10. Általában könnyen tudok dönteni.		
11. Szívesen vannak velem a többiek.		
12. Otthon könnyen kijövök a sodromból.		
13. Én mindig helyesen cselekszem.		
14. Elégedett vagyok az iskolai teljesítményemmel.		
15. Nekem kell, hogy valaki mindig megmondja, mit csináljak.		
16. Nehezen szokom meg az új dolgokat.		

17. Gyakran megbánom azt, amit teszek.		
18. Népszerű vagyok a társaim között.		
19. A szüleim tekintettel vannak érzelmeimre.		
20. Sohasem vagyok boldogtalan.		
21. Olyan jól dolgozom, amennyire csak tudok.		
22. Könnyen megadom magam, feladom az erőfeszítést.		
23. Tudok vigyázni magamra.		
24. Boldog vagyok.		
25. Szívesebben vagyok nálam kisebb gyerekekkel.		
26. A szüleim túl sokat várnak tőlem.		
27. Mindenkit szeretek, akit csak ismerek.		
28. Szeretem, ha engem kérdeznek az órán.		
29. Tisztában vagyok önmagammal.		
30. Néha nehezen viselem el saját magamat.		
31. Az életemben sok minden zavaros.		
32. Az osztálytársaim hallgatnak rám.		
33. Otthon senki sem figyel rám.		
34. Engem sohasem szidnak meg.		
35. Nem dolgozom olyan jól az iskolában, ahogyan szeretném.		
36. Képes vagyok arra, hogy elhatározzak valamit, s kitartsak mellette.		
37. Meglehetősen rossz véleményem van magamról.		
38. Nem szeretek másokkal lenni.		
39. Sokszor érzem azt, jobb lenne, ha nem otthon élnék.		
40. Sohasem vagyok bátortalan.		
41. Az iskolában gyakran kijövök a sodromból.		
42. Gyakran szégyenkezem magam miatt.		

SZÉCHENYI

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFKTETÉS A JÖVŐBE

43. Nem vagyok olyan helyes, jó külsejű, mint a többiek.		
44. Ha valamit meg akarok mondani, azt meg is mondom.		
45. A társaim gyakran kötekednek velem.		
46. A szüleim megértenek engem.		
47. Én mindig megmondom az igazat.		
48. Sok tanár azt az érzést kelti bennem, hogy nem tudok megfelelni a követelményeknek.		
49. Nem törődöm azzal, hogy mi történik velem.		
50. Nekem semmi sem sikerül.		
51. Könnyen elvesztem a fejem, mikor megszidnak.		
52. Másokat jobban szeretnek, mint engem.		
53. Úgy érzem, a szüleim túl sokat követelnek tőlem.		
54. Én azonnal megtalálom a megfelelő hangot bárkivel.		
55. Gyakran elcsüggedek az iskolában.		
56. A dolgok általában nem zökkentenek ki nyugalmamból.		
57. Rám nemigen lehet számítani.		

Ez a Coopersmith által kidolgozott kérdőíves vizsgálat az általános és középiskolás tanulók önértékelésének megállapítására szolgál.

A kérdőív öt alskálát tartalmaz. Ebből négy az önértékelés egyes összetevőit tartalmazza, az ötödik pedig ellenőrző jellegű („hazugság skála”), a társadalmi elvárásokhoz való igazodást méri. Ez utóbbit nem számítjuk bele az általános önérték-indexbe. Az egyes skálák a következők:

1. S skála. Ebbe a skálába a közvetlenül a „self”-re vonatkozó tételek tartoznak. Ezek magára a gyermek önértékelésére vonatkoznak: mennyire magabiztos, mennyire elégedett magával. (26 tétel)
2. I skála. Ez az iskolára vonatkozó alskála. Itt elsősorban arról van szó, hogy a gyermek mennyire elégedett saját iskolai eredményességével, mennyire bízik értelmi téren saját sikerességében. (8 tétel)

3. O skála. Az otthoni hatások önértékeléssel kapcsolatos részét méri: mennyi bizalommal és megértéssel követelnek a gyermektől a szülei. (8 tétel)

4. T skála. Az egykorú társakkal való viszonyban kifejeződő önértékelés mutatója. (8 tétel)

5. L skála. A szociális konformizmus skálája. (8 tétel)

A pontozás úgy történik, hogy 2 pontot adunk minden egyes kódolási kulcsnak megfelelő tételre. Például, ha a gyermek az 1. tételnél (-S) a Nem jellemző rám rovatba tette a jelet, 2 pontot kap, ha a Jellemző rám rovatba tette a jelet, nem kap pontot az S alszámban. Az első négy skála összege adja az általános önérték-indexet.

Maximum értékek:

S skála: 52 pont

I skála: 16 pont

O skála: 16 pont

T skála: 16 pont

Önérték-index: 100 pont

(Az L skálán kapott pontszámokat nem számítjuk bele az önérték-indexbe.)

Ügyelni kell arra, hogy mindenütt legyen jel, s egyértelmű helyen. Ha egy-két esetben nem világos a válasz, akkor az adott tételre 1 pontot adunk.

Kódolási kulcs a Coopersmith-féle önértékelési kérdőív pontszámainak megállapításához

1. -S	11. +T	21. +T	31. -S	41. -L	51. -S
2. +S	12. -O	22. -S	32. +T	42. -I	52. -S
3. -S	13. -L	23. +S	33. -O	43. -S	53. -T

4. +T	14. +I	24. +S 0	34. -L	44. -S	54. -O
5. +O	15. -S	25. -T	35. -I	45. +S	55. -L
6. -L	16. -S	26. -O	36. +S	46. -T	56. -I
7. -I	17. -S	27. -L	37. -S	47. +O	57. +S
8. -S	18. +T	28. +I	38. -S	48. -L	58. -S
9. -S	19. +O	29. +S	39. -T	49. -I	
10. +S	20. -L	30. -S	40. -O	50. -S	

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

4. Teszt

Tanulási stílus kérdőív

Olvasd el figyelmesen az alábbi mondatokat! Döntsd el, hogy az öt válasz közül melyik jellemző rád, és azt a számot karikázd be!

1 =	nem jellemző rád
2 =	inkább nem jellemző rád, mint igen
3 =	nem tudod eldönteni, talán igen is, nem is
4 =	inkább jellemző rád, mint nem
5 =	igen, jellemző rád

A 3-as választ lehetőleg ritkán használd, csak akkor, ha semmiképpen nem tudsz dönteni!

1. Ha látom és hallom is a megtanulandó szöveget, nagyon könnyen megjegyzem.	5 4 3 2 1
2. Hangosan szoktam elolvasni a tananyag szövegét, amikor felkészülök.	5 4 3 2 1
3. Szívesebben tanulok az osztálytársammal vagy a barátommal, barátnőmmel, mint egyedül.	5 4 3 2 1
4. Nagyon hasznos számomra, ha a tanár ábrákat mutat be a táblán vagy a digitális táblán.	5 4 3 2 1
5. Ha ábrát készítek, jobban megértem a leckét, mintha csak olvasom.	5 4 3 2 1
6. Jól tudok úgy tanulni, hogy csupán némán olvasva átveszem a leckét.	5 4 3 2 1
7. Szívesebben töltöm az időt rajzolással, festéssel, mint sportolással vagy mozgással (pl. kirándulás).	5 4 3 2 1

8. Gyakran előfordul, hogy szóban elismétlem. „felmondom” magamnak a leckét.	5 4 3 2 1
9. Ha leírom magamnak azt a szöveget, amit meg kell tanulnom, akkor könnyebben megjegyzem, mintha csak látom vagy hallom.	5 4 3 2 1
10. Nem szeretem azokat a feladatokat, amelyeken törnöm kell a fejem.	5 4 3 2 1
11. Nyugtalanít, ha tanulás közben csend van körülöttem.	5 4 3 2 1
12. Jobban kedvelem azokat a feladatokat, ahol kézzelfogható dolgokkal, tárgyakkal kell foglalkozni, mint ahol csak rajzok, ábrák, szövegek vannak.	5 4 3 2 1
13. Jobban megy nekem az olyan feladat, ahol valamilyen mozdulatot kell megtanulnom, mint ahol szöveget kell megérteni.	5 4 3 2 1
14. Jobb, ha a tanár magyarázatát meghallgatom, mintha könyvből kellene megtanulni az anyagot.	5 4 3 2 1
15. A szabályokat szóról szóra „bevágom”.	5 4 3 2 1
16. Ha ábrát készítek magamnak, jobban megértem a leckét, mintha más által készített rajzot nézegetnék.	5 4 3 2 1
17. Amikor a tanár felszólít és kérdez tőlem valamit, gyakran előbb válaszolok, minthogy át tudnám gondolni, mit is mondok.	5 4 3 2 1
18. Szeretem, ha kikérdezik tőlem, amit megtanultam.	5 4 3 2 1
19. Ha vannak képek, ábrák a könyvben, könnyebb a tanulás.	5 4 3 2 1
20. Ha megbeszélem valakivel a tananyagot, akkor hamarabb megtanulom.	5 4 3 2 1
21. Teljesen csendben tudok csak tanulni.	5 4 3 2 1
22. Amikor új dolgokat tanulok, jobban szeretem, ha bemutatják, mit kell csinálnom, mintha szóban elmondják, mit kell tennem.	5 4 3 2 1

23. Ha valaki szóban elmondja nekem a leckét, sokkal könnyebben megértem, mintha egyszerűen csak elolvasom.	5 4 3 2 1
24. Egyedül szeretek tanulni.	5 4 3 2 1
25. Tanulás közben nagyon zavaró, ha beszélgetnek körülöttem.	5 4 3 2 1
26. Akkor tanulok könnyen, ha közben szól a zene.	5 4 3 2 1
27. Akkor vagyok biztos magamban, ha szóról szóra megtanulom a leckét.	5 4 3 2 1
28. Gyakran előfordul, hogy megtalálom a számtanpélda megoldását, de nem tudom elmagyarázni és bebizonyítani, hogyan jutottam el a megoldáshoz.	5 4 3 2 1
29. Szívesebben bemutatom, hogyan kell valamit csinálni, minthogy elmagyarázzam.	5 4 3 2 1
30. Gyakran előfordul, hogy olyan dolgokat is megtanulok, amiket nem nagyon értek.	5 4 3 2 1
31. Amikor egy számtanpéldát megoldok, szinte minden lépést meg tudok indokolni, hogy miért tettem.	5 4 3 2 1
32. A tanári magyarázat nem sokat jelent nekem, a könyvből mindent meg tudok tanulni.	5 4 3 2 1
33. Több olyan dolgot tudok csinálni, amit nehéz lenne szavakkal elmagyarázni (játékok, szerkezetek javítása)	5 4 3 2 1
34. Mozdulatokat könnyebben megjegyzek, mint képeket vagy ábrákat.	5 4 3 2 1

Értékelés:

						össz.pont	átlag
Auditív	2	6n	8	14	23	32n	
Vizuális	4	5	19	22	29		
Mozgásos	7n	9	12	16	33	34	

Társas	3	18	20	24n				
Csend	11n	21	25	26n				
Impulzív	1n	13	17	28	31n			
Mechanikus	10	15	27	30				

Az „n” betűvel jelzett item értéket úgy kapjuk meg, hogy 6-ból kivonjuk az item eredeti skálaértékét. A 11. sorszámú kérdésnél tehát, ha pl. 5-öst karikázta be a gyerek, akkor $6-5=1$ értéket kell nekünk a skálaérték számításánál figyelembe venni. Az egyes skálaértékeket akkor tudjuk megfelelően összehasonlítani, ha átlagokkal számolunk. Az auditív skála esetén ez azt jelenti, hogy a kapott összeget 6-al osztjuk, a mechanikus stílus esetén 4-gyel stb.

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Tanulási stílus

(Az egyén által előnyben részesített külső és belső feltételek, amelyek közt a tanulás végbemegy.)

A következő táblázat bemutatja a leggyakoribb tanulási stílusokat:

A stílusok felosztása	A stílus megnevezése	Jellemzők
1. Érzéketi modalitások alapján:	Vizuális	Látási dominancia
	Auditív	Hallási dominancia
	Taktilis-kinesztetikus	Tapintási és mozgási dominancia
	Vegyes	Nincs dominancia
2. A feladatmegoldás módja alapján	Reflektív	A válaszokat gondosan mérlegelő tanuló
	Impulzív	Gyors, sokszor pontatlan nem átgondolt válaszadás
3. Irányítás módja alapján	Szukcesszív	Az apró lépéseket tartalmazó irányítást szereti
	Szimultán	Összetettebb feladatokat kedveli, egyidejűleg többféle információt is képes kezelni.
4. Társas környezet	Egyéni tanulás	Zavarják a környezet ingerei, inkább a csendet, nyugalmat kedveli
	Társas tanulás	Kedveli a társak jelenlétét, tanulás során azt igénybe is veszi

5. Teszt

Tanulási technikák

Különböző tanulási technikákat olvashatsz. Jelöld ezek közül, hogy melyek jellemzik leginkább a tanulási stratégiádat!

	IGEN	NEM
szöveg hangos elolvasása		
néma olvasás		
elolvasott szöveg elmondása		
elmondás más személynek		
ismétlés		
beszélgetés társakkal a tanult anyagról		
áttekintés (főbb címek, fejezetek, bekezdések, tartalomjegyzék)		
kulcsfogalmak kiírása		
kulcsfogalmak definíciója		
jegyzetelés		
tanári vázlat értelmezése		
összefoglaló készítése		
fogalmak közötti kapcsolatok keresése		
kérdések feltevése		
ábra készítése		

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE